

ТАСҚЫН

ПЕНЖІМ АУЫЛЫН

СЕЛ БАСТЫ

«АПАТ АЙТЫП
КЕЛМЕЙДІ. БИЫЛҒЫ
КӨКТЕМ ЖАУЫНДЫ-
ШЫШЫНДЫ БОЛ-
ДЫ. БҰЛ ШАРУА-
ЛАР ҚАУЫМЫ ҮШІН
ҚОЛАЙЛЫ БОЛЫП-АҚ
ТҰР. ЕГІН ЕГІП, ДАЛА
ЖҰМЫСТАРЫМЕН АЙНА-
ЛЫСАТЫН ДИҚАНДАР
КӨКТЕМ НӨСЕРЛЕП
ЖАУҒАН ЖАУЫНҒА
СҮЙІНІП, АЛЛА БҰЙЫРСА
МОЛ ӨНІМ АЛАМЫЗ ДЕП
ҮМІТТЕНІП ОТЫР.

Алайда күннің күрт жылуы, таулы аймақтарда қардың суымен қосылған нөсер тасқынға ұласып, Панфилов ауданындағы Пенжім ауылын сел басып қалды. Қаннен-қаперсіз отырған ауыл тұрғындары ақшам уақытында гүрілдеп келген тасқынан шошынып қалғандарын айтуда. Ораза айының соңғы күндерінде ауызашарда бейқам отырған қауым дүрлігіп, далаға қашқан.

Алматы облыстық Төтенше жағдайлар департаментінің берген мәліметі бойынша, Пенжім ауылының солтүстік-шығыс жағындағы таулы жерлерде жаңбырлы су ағысы болған. Су деңгейінің көтерілуі нәтижесінде Жібек жолы, Ш. Уәлиханов, Райымбек, Желтоқсан, Мұхамади көшелері бойында орналасқан Пенжім ауылының аула-аумағын сел басқан. Сондай-ақ, республикалық маңызы бар Жаркент – Қорғас автожолы арқылы екпіні қатайған сел тасқыны өткен. Аудан әкімі Т. Бектасовтың ұйғарымымен жедел штаб құрылып, 33-ӨСБ және АПБ қызметкерлері су басуға бейім учаскелерді хабардар етті. Халықты

эвакуациялау қажет болған жағдайға Пенжім ауылының «Адил» кафесін дайындағаны туралы айтады.

«Алдын ала берілген мәліметтер бойынша 270-тен астам аула аумағын су басқан. Тұрғын үй құрылыстары мен шаруашылық құрылыстарының бұзылуы туралы мәліметтер анықталған жоқ», – деген Төтенше жайдайлар департаментінің баспасөз өкілдернің айтуынша, тексеру жұмыстары әлі жалғасуда. Сел тасқынынан зардап шеккен ауылға Алматы облы-

сы ТЖД, жергілікті атқарушы органдар, «Қазселденқорғау» ММ қызметкерлері, әскери қызметшілер, Панфилов ауданының АПБ қызметкерлері арасынан барлығы 190 адам мен 40 бірлік техника жұмылдырылған. Бүгінгі таңда Пенжім ауылының тыныс-тіршілігін қамтамасыз ету бағытында электр жүйелері және сумен жабдықтау штаттық режимде жұмыс істеп тұр. Аяқ асты болған апаттың негізі себебі, арық жүйелері келіп түскен су көлемін игере алмаған.

30-дан астам баспанаға су кіріп, қас пен көздің арасында ауылды батпаққа айналдырған тасқыннан құдай сақтағанда адам шығыны жоқ. Табиғат апаты жайбасарлықты көтермейді. «Құдай сақтағанды сақтайды» деген осы ғой. Тасқындап келген сел арық-тоғандардың арнасынан асып, ауыл жұртының зәре-құтын қашырды. Бұл әсіресе Жетісу халқы үшін «Қызылағаш» оқиғасын ұмытуға болмайтынын тағы бір еске салып тұр.

Өз тілшіміз.

Аңдатпа

КӨКЕЙКЕСТІ

4-бет

БАСПАНА ДАУЫ
БАСЫЛМАЙ ТҰР

КӨЗҚАРАС

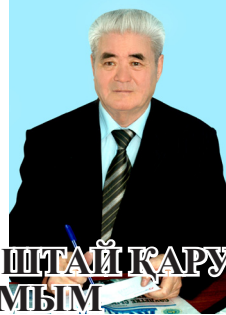
5-бет

ҚАЗАҚҚА ҚАЗАҚТЫҢ
ҒАНА ЖАНЫ АШИДЫ

СӘТІ ТҮСКЕН СҰХБАТ

8-9-бет

ҚҰРЫШТАЙ ҚАРУЫМ -
ҚАЛАМЫМ

СОЦИУМ

стр. 14

40 ТЫСЯЧ
КАЗАХСТАНЦЕВ УЕХАЛИ
ИЗ СТРАНЫ В 2018 ГОД

САЙЛАУАЛДЫ ҮГІТ-НАСИХАТ ЖАЛҒАСУДА

САЙЛАУҒА САНАУЛЫ КҮНДЕР ҚАЛДЫ. ӘР КАНДИДАТ ӨЗДЕРІНІҢ САЙЛАУАЛДЫ ҮГІТ-НАСИХАТТАРЫН ЖҮРГІЗІП, ХАЛЫҚПЕН АШЫҚ КЕЗДЕСУЛЕРІН ЖАЛҒАСТЫРУДА. ӘР ҮМІТКЕР ӘР ТҮРЛІ БАҒЫТТЫ ҰСТАНҒАНДАРЫМЕН, БӘРІНІҢ МҮДДЕСІ – ЕЛІНЕ ҚЫЗМЕТ ЕТУ.

Ақтөбе қаласында Қазақстан Республикасының Президентігіне үміткер Әміржан Қасановтың сайлауалды штабымен үгіт-насихат жұмыстары жүргізілді. Кандидаттың сенімді тұлғалары сайлаушылармен кездесу өткізді. Жиынға жиырма адам қатысып, кездесудің модераторлығын облыстық сайлауалды штабының басшысы Айтқали Италиев атқарды. Кездесу барысында платформаның негізгі бағыттары талқыланып, жұмыскерлер мен қарапайым тұрғындар өз пікірлерін ортаға салды. Пікірлесу барысында қатысушылардың

өзекті сұрақтарына штаб мүшелері жауап берді.

Сондай-ақ, Атырау және Алматы облыстарының еңбек ұжымдарымен кездесуге Қазақстан Республикасы Президентігіне кандидат Амангелді Таспиховтың сайлауалды штабының мүшелері бастама көтерді. Атырауда кандидат мұнай-газ саласы мен бюджеттік ұйымдардың өкілдерімен үгіт-насихат жұмыстарын жүргізді. Амангелді Таспихов қатардағы қызметкерлер мен басшы буын арасындағы жалақы айырмашылығын қысқарту туралы айтты. А. Таспихов жағдайды түбегейлі түзетуге және кәсіподақтардың санын кеңейтуге ниетті.

Төлеутай Рақымбековтің ұстанымы – «Ауылдың гүлденуі – бүкіл Қазақстанның гүлденуі». «Ауыл» халықтық-демократиялық патриоттық партиясы аты-

нан Президенттікке үміткер Т.Рақымбеков ғылым, білім және өндірісті біріктіру үшін жағдай жасау – үміткердің алдағы уақытта іске асыруды жоспарлап отырған маңызды міндеттердің бірі. Төлеутай Рақымбековтың айтуынша, егер Қазақстанның экономикалық гүлденуі ауылдардың дамуына байланысты болса, ауылшаруашылығының дамуы жердің жағдайына байланысты. Сондықтан біз оған ұқыпты және сүйіспеншілікпен қарауымыз керек.

Семей қаласында ҚР Президентігіне кандидат Ж. Ахметбековтың партия белсенділерімен және Семей қаласының тұрғындарымен кездесуі өтті. Халық өкілі бағдарламаның негізгі бағыттарының бірі ретінде кедейлікпен күреске жиналғандардың назарын аудара отырып, сайлауалды тұғырнаманың негіздері туралы айтты. Жиналғандар ҚХП атынан ҚР Президентігіне кандидаттың үндеуін

қолдады, көпшілігі еңбек адамына әділ көзқарас ішкі мемлекеттік саясаттың басты басымдығы болуы тиіс деп келісті. Өз кезегінде тұрғындар кандидатқа сұрақтар қойды, олар – жалақыны көтеру және еңбек жағдайын жақсарту, медициналық қамтамасыз ету және тұрғын үй мәселесі.

Сайлау алдындағы Садыбек Түгелдің бағдарламасының басты тақырыбы – ұлттық құндылықтарды сақтау. Түркістан қаласында жоғары лауазымға үміткердің сенімді өкілдері болашақ сайлаушыларға сайлауалды тұғырнаманың негізгі бағыттарын түсіндірді.

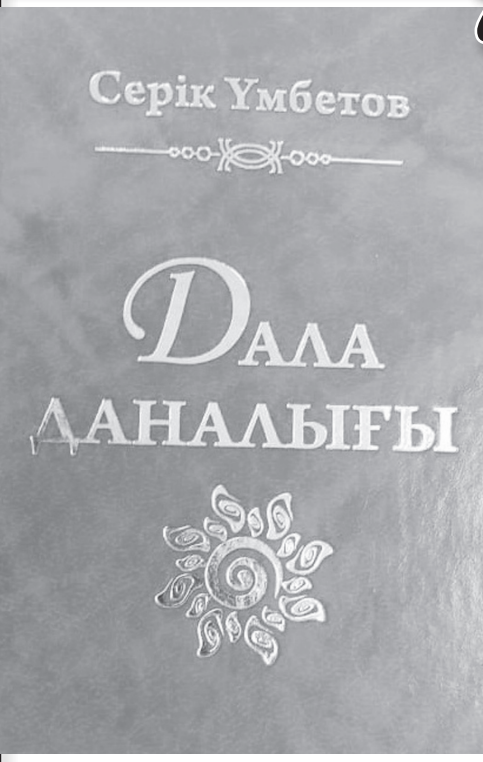
«Ақ жол» партиясынан Қазақстан Президентігіне Кандидат Дания Еспаева сайлау алды штаб мүшелерімен бірге Павлодарда үгіт-насихат кездесулерін

өткізді. Дания Еспаева «Технопром текс» ЖШС, «Мерусар и К» бір реттік медициналық бұйымдар зауыты, сондай-ақ «Казэнергокабель» АҚ сияқты өндірістерге барды. Ұжыммен кездесуде әлеуметтік сипаттағы мәселелер көтерілді, адамдардың зейнеткерлік жасы, тұрғын үй бағдарламаларының қол жетімсіздігі мәселелері талқыланды.

Г. ЕРДАУЛЕТОВА.

• ЖАҢА КІТАП

ДАЛАҒЫҢ ДАҒАЛЫҒЫ

Әрқашан ел үшін, халық үшін үлкен іс тындырып жүретін Серік Үмбетов ағамыз жайлы көп айтуға да, жазуға да болады. Жүзі жылы, кез келген адамды бауырына тартып, бауырмалдылығын көрсетіп тұрады. Мен шенді-шекпендімін деп шекірейгенін өз басым көрмеппін. Әйтпесе, талай әкім-қараларды көрдік қой.

Еңбек жолын қарап тұрсаң, қарапайым шаруадан бастап, ел тізгінін ұстаған уақытқа дейін бірқалыпты мінезінен танбаған, кез келген ортамен тіл табысып, қолға алған шаруасын дөңгелетіп әкететін Серік Әбікенұлын әсіресе қаламгерлер қауымы айрықша құрметтейді. Қай салада қызмет атқармасын, Серік ағаның артынан жел сөздің өргенін естімедік, керісінше, ол кісінің жасаған жақсылықтары туралы жас та, жасамыс та ауыздарынан тастамай айтып жүреді.

Серік Әбікенұлының шапағатын ақын ретінде мен де, менің балам Жандарбек те көрді. Алматыда республикалық үлкен айтыста мектеп түлегі Жандарбек шашасына шаң жуытпады. Бірақ, қазылар алқасы бәс бәйгеге «Джип» автокөлігін Аманжол Әлтаевқа мінгізіп жіберді. Шарт бойынша ақтық айналымда екеуі айтысуы керек еді. Осы келеңсіздікті көріп отырған қоғам қайраткері Аманбек Тышанов Серік Әбікенұлына қоңырау шалып, «Баланың бағын байлады» – депті. Дереве Жүрсін бастаған әділқазылар құрамына қоңырау шалып, «Жетісу ақынының әрі қарғадай баланың жолын бөгеп, несібесін тартып алғандарың қалай?» – деп назын айтқан. Міне, сол айтыста ғой, Жандарбектің үш бірдей автокөлікті тақымдап, олжалы оралатыны.

Мен мұны неге айтып отырмын? Ұлттық құндылықты, салт-дәстүрді, талантты бағалауда Серік Әбікенұлының алдына түсетін шекпенді некен-саяқ. Серік ағаның бір ерекшелігі – көргенін, көңілге түйгенін қойын дәптеріне түрте жүріп, халық кәдесіне жарайтын асыл мұраға – кітапқа айналдырады.

өзінің мінезіне сай сабырлы-салмақтылығы, көркемдігі мен шеберлігі ұштасып тұр. Өзі қызмет еткен орта, ел мен жердің тағдыры, елге деген махаббаты Серік ағаны да бейжай қалдырмайды.

Кітаптың жалпы арқауында автор 30 жыл ел басқарған Елбасының кемеңгерлігіне

сүйінеді. Кіріспесінің өзінде Елбасының: «Бұл дүниеде біздің бір ғана Отанымыз бар, ол – тәуелсіз Қазақстан. Еліңнің ұлы болсаң, еліңе жаның ашыса, азаматтық намысың болса, қазақтың ұлттық жалғыз мемлекетінің нығайтып-көркеюі жолында жан терінді сығып жүріп еңбек ет. Жердің

де, елдің де иесі өзің екеніңді ұмытпа!..» – деген пікірі берілген. Одан бөлек, «Арда» баспасының директоры, белгілі жазушы Асқар Алтайдың «Суықтөбе биігіндегі сауырлы» тақырыбындағы пікірі де оқырманды одан әрі тебіренуге түспек.

Айтақын МҰХАМАДИ.

В ГОРОДЕ ТАЛДЫКОРГАН АЛМАТИНСКОЙ ОБЛАСТИ ПРОШЛА ВСТРЕЧА С ПРЕДСЕДАТЕЛЯМИ КСК И ОБЩЕСТВЕННОСТЬЮ

Как сообщает пресс-служба ДЧС Алматинской области в здании Департамента полиции Алматинской области прошла встреча с председателями кондоминиумов и общественностью города по вопросу взаимодействия правоохранительных органов с населением и принимаемых мерах по обеспечению безопасности граждан.

С вступительным словом о проводимой работе выступил начальник Департамента полиции генерал-майор полиции Урумханов Мурат Жалелович. Наряду с другими спикерами встречи, выступил исполняющий обязанности начальника Управления снижения рисков бедствий и контроля в области гражданской защиты Департамента по ЧС Алматинской области майор гражданской защиты Константин Канин с докладом о наиболее острых сложившихся вопросах по обеспечению пожарной безопасности в жилом секторе и о проводимой работе Департаментом по ЧС по подготовке населения к действиям на случай возникновения землетрясения. Вместе с тем, в своем выступлении Константин Леонидович отметил успешное взаимодействие органов ЧС с сотрудниками полиции, акимата и общественностью города. «Большим вкладом в обеспечение безопасности наших граждан послужило выделение

Акиматом области денежных средств на приобретение 22598 датчиков обнаружения угарного газа, которые будут установлены в домах многодетных семей, одиноких пенсионеров и малоимущим семьям» отметил также в своем выступлении Константин Канин.

В конце встречи представители общественности задавали интересующие их вопросы, на которые руководством Департамента полиции и представителями ДЧС были даны исчерпывающие ответы.

А. АКЫБАЕВА.

НОВЫЕ ОТКРЫТИЯ. НОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ. НОВОЕ ОБРАЗОВАНИЕ. НОВАЯ ШКОЛА. И В ЭТОЙ ШКОЛЕ – УЧИТЕЛЬ XXI ВЕКА.

Форум молодых учителей Алматинской области прошел в Назарбаев Интеллектуальной школе города Талдыкорган. Масштабное мероприятие, собравшее более 250 педагогов региона, прошло в рамках Года молодежи. Учителя Интеллектуальной школы поделились с коллегами самыми эффективными методами преподавания.

– Форум является личной инициативой наших молодых учителей. В целях повышения мотивации молодого педагога мы намерены создать электронное сообщество, площадку для обмена опытом. Будем использовать популярные социальные сети, такие как фэйсбук, телеграм. Таким образом, обмен знаниями между учителями повысит эффективность каждого из них. Преподавание станет более продуктивным, а, следовательно, и более успешным, – поделился планами НИШ Виктор Сосин, заместитель директора по учебной части Назарбаев Интеллектуальной школы города Талдыкорган.

Молодые учителя посетили педагогичес-

кие мастерские, арт-сессии для развития профессиональных навыков, различные тимбилдинги, тренинги личностного и творческого развития, на которых спикеры Интеллектуальной школы представили свои подходы в преподавании совершенно в новом формате.

– Мы подробнее узнали о применении интерактивных методов, таких, как «Мозаика», «Рафт», «Немое кино», «Диаграмма Венна». Решали задачи на развитие креативного мышления, эмоционального интеллекта, как можно стать учителем-блогером, оставаться в хорошей спортивной форме и многое другое. Вместе с тем, было очень много музыкальных, танцевальных перемен и творческих занятий. Несомненно, я получила большую методическую помощь, – отметила Гульжазира Орденбек, учитель казахского языка и литературы средней школы №2 города Текели.

Специальным гостем Форума молодых учителей стала заместитель Председателя Правления АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы» Айдана Шилибекова, руководитель школы и редактор научно-популярного издания OYLA Алмас Ордабаев, аким города Талдыкорган Галымжан Абдраимов,

– «Учитель перестал быть единственным источником информации. Фактологические знания утратили свою актуальность. Гораздо важнее сейчас уметь работать с информацией, то есть уметь применить ее в жизни. Поэтому роль учителя сегодня меняется, – признался Алмас Ордабаев.

Завершающим аккордом Форума молодых учителей области стал торжественный концерт учащихся Назарбаев Интеллектуальной школы.

А. МУРАТКЫЗЫ.

КАК СООБЩИЛА ПРЕСС-СЛУЖБА ОБЛАСТНОЙ ПАЛАТЫ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ, ПО ИНИЦИАТИВЕ ПАЛАТЫ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ АЛМАТИНСКОЙ ОБЛАСТИ С 2017 ГОДА ЗАПУЩЕНА ПРОГРАММА СТАЖИРОВКИ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ И МАСТЕРОВ ПРОИЗВОДСТВЕННОГО ОБУЧЕНИЯ. ЗА ЭТО ВРЕМЯ НА ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ СТАЖИРОВКУ ПРОШЛИ 77 СПЕЦИАЛИСТОВ УЧРЕЖДЕНИЙ ТЕХНИЧЕСКОГО И ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ.

СТАЖИРОВКИ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ОБЛАСТИ

По словам эксперта отдела развития человеческого капитала Палаты предпринимателей Алматинской области Ардак Качкаровой, стажировка является одной из основных организационных форм дополнительного профессионального образования мастеров производственного обучения и преподавателей. Обучение направлено на совершенствование их профессионального мастерства, повышение квалификации и обмен опытом.

«Стажировка обеспечивает развитие социального партнерства и позволяет ознакомиться с новым оборудованием на предприятиях, изучить инновационные технологии, применяемые на производстве, современную организацию труда, приемы и методы труда новаторов производства. Таким образом преподаватели колледжей видят производство изнутри, анализируют теоретические знания и получают практические навыки. Все это способствует подготовке конкурентоспособных

специалистов», – отметила Ардак Качкарова.

В этом году по программе стажировки свои компетенции повысили 39 человек. Преподаватели и мастера производственного обучения по специальностям «повар», «сварщик», «электромонтер», «монтажник каркасно-обшивных материалов», «кондитер», «токарь» в течение двух недель обучались на производственных площадках ТОО «Мостостроительный отряд №25 им. А. Рязанова», ТОО «Айкул» (ресторан «KhamaPark»), ТОО «Машиностроительный завод «Мирас» и АО «ТАТЭК».

По окончании участникам был выдан сертификат о прохождении стажировки. В региональной палате предпринимателей отмечают, что программа стажировки дает возможность приобрести дополнительные профессиональные компетенции и проводить практические занятия на высоком профессиональном уровне.

Ш. БАТЫРХАНОВ.

ЗНАНИЕ

ПРИМЕНЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА УРОКАХ ИНФОРМАТИКИ

Применение инновационных технологий в учебном процессе привело к появлению новых образовательных методов и форм обучения информатики... В статье рассматриваются основные методы инновационных технологий и их эффективного использования при обучении студентам по информатике в вузе. Ключевые слова: инновационная технология, методы и формы инновационных технологий, эффективность использования инновационных технологий в преподавании информатики.

Внедрение новые инновационные технологии позволяют более эффективно организовать учебный процесс, предоставляют студентам новые средства, методы и источники получения учебного материала. Для совершенствования учебной деятельности студентов с применением инновационных технологий необходимы элементарные знания о современных информационных технологиях, о технических возможностях коммуникационных технологий, нужно уметь пользоваться информационным ресурсом, уметь самостоятельно работать с помощью современной компьютерной технологии, а также активно действовать, принимать решения, гибко адаптироваться к изменяющимся условиям жизни.

Инновационные технологии обладают интегрирующим свойством по отношению ко всем остальным технологиям, которые новые технологии, методики и способы обучения разрабатываются для того, чтобы студент смог добиться успеха в жизни, используя все свои возможности.

В процессе изучения информатики с применением инновационных технологий компьютер выступает не только как источник информации, но и как средство обучения и мощный инструмент, позволяющий активизировать процесс познавательной деятельности, способствующий развитию гибкости мышления и формированию умения ориентироваться и адаптироваться в своей деятельности.

Поэтому учитель информатики должен ставить перед собой цель — обеспечить положительную мотивацию обучения, активизировать познавательную деятельность студентов, а для достижения данной цели помимо освоения знаний не менее важным становится освоение техники, с помощью которых можно получать, перерабатывать и использовать новую информацию. В настоящий момент в преподавании информатики для развития познавательной и творческой деятельности студентов используются современные инновационные технологии, которые повышают качество образования, результативно применить учебное время и понизить часть репродуктивной деятельности учеников за счет сокращения времени.

Инновационные технологии при изучении информатики обращены на индивидуализацию, дистанционность и мобильность учебного процесса, не смотря на возраст учащихся и уровень знаний, а также представлено большое количество методик инновационных технологий, которые можно применить на уроках в процессе обучения. Методика использования инновационных технологий при изучении информатики пред-

полагает: • совершенствование системы управления обучением на различных этапах учебной деятельности; • усиление мотивации учения; • улучшение качества обучения и воспитания, что повысит информационную культуру студентов; • повышение уровня подготовки кадров в области современных информационных технологий; • овладение умениями работать с различными видами информации с помощью компьютера и других средств информационных технологий, организовывать собственную информационную деятельность и планировать ее результаты; • развитие познавательных интересов, интеллектуальных и творческих способностей средствами информационных технологий; • демонстрацию возможностей современных средств информационных технологий в учебном процессе.

Занятий с использованием интерактивных технологий, в том числе, мультимедийных презентаций позволяют студентам зрительно усваивать учебный материал. Мультимедийных презентации в преподавании информатики обеспечивают: интенсификацию обучения, активность студентов, индивидуализацию обучения, развитие самостоятельности, повышение мотивации и т. д. Таким образом, организации преподавании информатики на основе инновационных технологий обеспечивает более высокое качество знаний студентов за счет четкого планирования занятия, повышения мотивации при изучении содержания предмета. В процессе изучения информатики студенты формируют умение работать с информацией для выполнения полученного задания, осваивают на более высоком уровне программное обеспечение, учатся исследовать, выдвигать свои идеи, анализировать учебного материала.

Маржан Амангельдыевна ДУСЕНБАЕВА,
учительница информатики школы №7
имени К. Ушинского.

ШИҚАН

БАСПАНА-ДАУЫ басылмай тұр

«СЫЗДАУЫҚ» ДЕГЕН ЖАРА БАР, ОНЫ «ШИҚАН» ДЕП ТЕ АТАЙДЫ. АТЫ АЙТЫП ТҰРҒАНДАЙ ЖАРЫЛҒАНША СЫЗДАП ЖАНЫҢДЫ КӨЗІҢЕ КӨРСЕТЕДІ. СОҚТАСЫ АУЗЫҢА ЖИНАЛЫП, ҚАНДЫ-ІРІҢІ ЖАРЫЛМАЙ ЖАНЫҢА МАЗА БЕРМЕЙДІ. БҮГІНГІ ҚОҒАМДАҒЫ БАСТЫ МӘСЕЛЕ БАСПАНА ДАУЫ ТУРА ОСЫ СЫЗДАУЫҚТАЙ СЫЗДАП ТҰР. БАСПАНАҒА ЗАРЫҚҚАН АНАЛАР ҚАУЫМЫ СӘУІРДЕ АТҚА ҚОНҒАН-ДЫ. ОҒАН ДА БАСТЫ СЕБЕП НҰР-СҰЛТАНДАҒЫ ПӘТЕРДЕ КҮНЕЛТІП ЖҮРГЕН АНАНЫҢ БЕС БАЛАСЫ ОТҚА ОРАНЫП, АЙ МЕН КҮННІҢ АМАНЫНДА АЖАЛЫ ӨРТТЕН БОЛҒАН БАЛАЛАРДЫҢ ӘЛЕУМЕТТІК МӘСЕЛЕСІ ШАРЫҚТАУ ШЕГІНЕ ЖЕТКЕНДЕ АНАЛАР КӨТЕРЛІСІ БАСТАУ АЛДЫ.

Республиканың барлық аймағында сыздаған «сыздауық» биліктің көз алдында жарылды. Шенді-шекпенділер, сыздауықтың соқтасын шығарып, емдеп-домдағанымен әлі басылмай тұр. Кеше ғана Нұр-Сұлтан қаласында 30-ға жуық көпбалалы аналар Ақорда мен Үкімет үйінің алдына жиналды. Талаптары – сол баспана мәселесі. Ақпарат құралдарын шулатып, өтініш-тілектерін айтқан аққау-лықтыларға Қазақстан Республикасы Премьер-министрінің орынбасары Гүлшара Әбдіқалықова мен Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрі Бердібек Сапарбаев, оның орынбасары Светлана Жақыпова, қала әкімі Бақыт Сұлтанов әлеуметтік мәселелер, оның ішінде бас-пана мәселесі

жұма қарады. Тіпті жылдар бойы сарылып үй кезегінде тұрғандардың кезегі жылжымақ түгілі кері кетті. Құрқылтайдың ұясындай күркеде күнелтіп жүрген көпбалалы аналар жергілікті әкімдіктегілерге мұң-зарын шағып талай барды да. Ашынғандары сондай, үй кезектерінің ілгері жылжымай кері кеткенін көріп, «Алтын алқа», «Күміс алқаларынан» бас тартып әкімдерге сенімсіздік білдірді. Қабақтарынан қар жауып, қаһарына мінген әкімдер: «Баға алмайтын болсаңдар баланы неге табасыздар, сендерге беретін тегін баспана жоқ, біз заң аясында жұмыс жасаймыз», – деп деңайбат көрсетті. Бұл Алматы облысының Талдықорған қаласында болған

жайлы қандай шаралар атқарылып жатқанын түсіндірді.

«Айғаласам шығады ащы даусым» дегендей, айғай-аттанға басқан аналар мәселесін баспана дауын сыздауықтай сыздатпай шешуге болар еді. Бірақ, жоғарыдан бастап жергілікті биліктегілер бұған көзді

оқиға. Мәселе ушығып, сыздаған сыздауық жарылып, ісі аңқып, ақпарат құралдары арқылы әлемге тарап кетті. Міне бұл біздің жергілікті биліктегілердің қазақтың санын көбейтіп отырған аналарға жасаған қамқорлығы қай деңгейде екенін, сыздауықтың неден шыққанын көрсетеді

Араға алты сай салып асқынған жара Астанада жарылды. Елбасы Нұрсұлтан Әбішұлы көпбалалы аналар мен әлеуметтік мәселесі төмен отбасыларға қолдау көрсету керектігін айтып, Үкіметке, жергілікті билікке тапсырма бергенде ғана әкім-қаралар ұйқылы-ояу көздерінің былшығын сүртіп, кәсіпкерлерді тартып, баспана дауын жанталасып шеше бастады. Жоғарыдан бұйрық болмаса өз беттерімен ештеңе шешпейтін жергілікті билікті осыдан кейін халықпен қоянқолтық жұмыс жасап жүр деп айтуға бола ма? Осы баспана дауын жоғарыдан бұйрық күтпей-ақ, қалталы азаматтарды ұйыстырып түйткілдің түйінін тарқатып жіберсе, «сыздауық» сыздап жанға батпайтын еді ғой. Ұйыта білсе ұйымайтын айран жоқ. Жоғарыдан жарлық бұрқ ете қалып еді, кезекте тұрғаны бар, тұрмағаны бар біраз көпбалалы отбасылар баспаналы болды.

отбасыларды баспанамен қамту үшін республикалық бюджеттен қосымша 5,6 миллиард теңге бөлінгені айтылды. Бұл қаржының 2,2 миллиардына 180 пәтерден тұратын 8 үй салынса, қалған 3,4 миллиард теңгеге 429 пәтер сатып алынбақ. Жоспар толығымен жүзеге асатын болса биыл Алматы облысында аз қамтылған отбасылардың 672-сі баспаналы болмақ. 2025 жылға дейін баспанамен 4 700 аз қамтылған отбасылар үйлі болады деп күтілуде. Бұл мақсатқа республикалық бюджеттен 39,2 миллиард қарастырылатын болады. Мұның сыртында демеушілер үлесімен облыста 79 отбасы баспаналы болған. Олардың 48-і көпбалалы жанұялар.

Қазақта «Айтқанның аузы, көргеннің көзі жаман» деген тәмсіл бар. Егер жергілікті билік, жоғарыдан нұсқау күтпей, демеушілерді жылма-жыл ұйыстырып, көпбалалы аналар мен әлеуметтік

Мәселен, Алматы облысының шекаралық аймағы Райымбек ауданында аудан кәсіпкерлері 30 миллион теңгені құрайтын 18 баспананы көпбалалы және тұрмысы төмен отбасыларға сыйға тартты. Ауданда жалпы 829 көпбалалы отбасы үй кезегінде тұрса, оның ішінде аз қамтылған 423 отбасы бар. Олардың бүгінде 18-і баспаналы болған. «Бұл қайырымдылық марафоны әлі жалғасуда» – дейді аудан әкімі Жолан Омаров мырза. Келесі баспаналар Қақпақты, Сарыбастау, Қарасаз, Шөлкөде, Жамбыл, Сарызжаз, Тегістік, Сүмбе ауылдары мен аудан орталығы Нарынқолда жалғаспақ.

Осы баспана мәселесіне орай, жақында Алматы облысы әкімінің орынбасары Ақан Жылқышыбайұлы Әбдуалиев БАҚ өкілдерінің басын қосып, «Әлеуметтік картаның» орындалуы туралы брифинг өткізген-ді. Брифингте өңірдегі көпбалалы

мәселесі төмен отбасыларға баспана беріп отырғанда аналар тәніне сыздауық шықпас еді. Өрі өздері де халықтың алғысына бөленіп, мерейлері өсер еді ғой! Асқынған жара қан-соқтаға айналып борсығанда ем-шара қолданып жатқан билік «Халық – теңіз, хан – қайық, теңіз толқыса қайық жағаға шығады» деген мақалды қаперлерінен шығарып алғандарын кеш түсінді. Осы мәселеге қатысты 3-маусым күні Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев Twitter парақшасында: «Менің тапсырмаммен Бақытжан Сағынтаев пен үкімет мүшелері көпбалалы аналармен кездесті. Көтерілген мәселелер (4-маусым) жұмыс тобының аясында қаралады», – деп жазды. Асқынған сыздауықтың емі де ұзақ болады... Алла қайырын берсін!

Айтақын МҰХАМАДИ.

СІЗ НЕ ДЕЙСІЗ?

Мұхаммед (с.ғ.с.) пайғамбарымыз хадисінде: «Адамның тағдыры ананың құрсағында жатқанда-ақ маңдайына жазылады», – деген екен. Ал, Абай Құнанбайұлы данамыз: «Адамның жақсы болуы тегінде емес, тәрбиесінде, ақылында, өнер-білімінде. Адамға үш алуан адамнан мінез жұғады: ата-анадан, ұстазынан, құрбысынан. Әсіресе, олардың қайсысын жақсы көрсе, содан көп жұғады», – деген екен. Туа біткен қасиет дейміз, тума талант иесі деп жатамыз. «Уақыт ешкіммен санаспайды, ал уақытпен санасқан адаспайды» дегендей осы біз өмірге қалай қалыптасып жүрміз. Мен ой тастадым, сіз не дейсіз?

КАЗАҚКА АЗАҚТЫҢ ҒАНА ЖАНЫ АШИДЫ

Біреулер дана болып, біреулер дара данышпандық қасиетпен өмірге келеді. Біреулер ақылман-абзал қасиетімен дүниеге келсе, біреулер ақылға кемшін болып келеді. Біреулер өнерлі, өнерпаз қасиетпен келсе, біреулер өнегесін өресіздікке жеңдіре келеді. Біреулер дарабоз, дарынды, талантты болып келсе, біреулер даңғой, даурықпалау келеді. Біреулер ибалы-инабатты болып келсе, біреулер тік мінезді, тентектеу келеді. Біреулер көрегенді, көпшіл болып келсе, біреулер көрсоқыр, кекшіл болып келеді. Біреулер парасатты, сабырлы, салиқалы болып келсе, біреулер қызуқанды, қызғаншақ болып келеді. Біреулер отбасым – отаным үшін деп келсе, біреулер өз басым – ошақ қасым деп келеді. Біреулер ұлылыққа құштар ұлағаттылық қасиетпен дүние есігін ашса, біреулер құлқының қамында құлдыққа бейім келеді. Біреулер ұлт жанды болып келсе, біреулер керісінше бөгде ұлыстың жолында келеді. Біреулер мейірімі тегіліп келсе, біреулер төкаппар, кертартпа болып келеді. Салыстыра берсең сан жетпейтін

теңеулер.
Десе де біздің мұсылмандық шариғатымызда, қазақи табиғатымызда өмірде қалай қалыптастырудың сан-алуан жолдарын санаңызға сіңіре дәріптеген. Екінші қарсы айтқандарымның да өмірде жолын кесіп өзіңізге дарытпаудың құдіретін насихаттаған хадис, уағыздар жетіп артылады.
Адам болып анаңыздың құрсағына түскен кезден бастап қорегіңізбен ала бастаған, туа сала анаңның ақсүтімен бойыңа дари бастаған, анаңның тілімен тілің шыққан, шақалақ, сөбілік шақтарың анаңның құшағында қалыптасқан сәттердің бәрі де – тәлім-тәрбиенің бастауы, тағдырыңның басты бағанасы. Міне, ата-бабаларымыз текті жерден келін алсақ деп тілеген ақ тілеуі дүниеге келер ұрпағының қамы болса керек. Орайы келгенде айта кетсек, басқа ұлт-ұлыспен некелескенде сол келін мұсылман дінін қабылдап, болмағанда ана тілімізді ардақтап келмесе қазақи қасиет, салт-дәстүрімізге өзіндік бір

өзгерістер өзгенің өнегесімен еніп кете береді. Бұл да – өмір шындығы.
Қазаққа қазақтан басқа ешкімнің де жаны ашып жарылқамайды. Бұл да өмірдің өңменінен өткізіп тарихыңа таңбалап жазған ащы шындығы.
Таң қалатыным: мың өліп, мың тірілген қазақтың ұрпағымыз деп ұрандатқанда алдымызға жан салмаймыз. Ал, өз-өзімізге яғни, қазағымызға ұлағатты туған ұл-қыздарымызды мінеп-сынауға келгенде тағы да ешкімнен қалыспаймыз. Ел ішіне етене жақын араласып әңгімелерін тыңдай қалсаң, бүгінгі қоғамға, орныққан жүйеге деген наразылықтары соншама кез келген билік өкілі, шенеунік деп айтатын қызметкерлердің барлығына жуығы адам емес жемқорлар, елін-жерін сатқандар, өздері кредит-қарызға батып өмір сүріп жатқандар.
Сонда деймін-ау, ғалымдардың есебі бойынша миллиардтан астам халық, жүз миллионнан астам мал бүгінгі таңда жер қойнауына еркін сыйып, адамдары бақуатты өмір сүру мүмкіндігі бар елде өмір сүріп жатқан жоқпыз ба? Әлде адам болып дүниеге келіп, пенде болып өскендегі алған тәлім, іліміміз қызғаншақтыққа бой ұсынып өз-өзімізді тани алмай жүрміз бе?! Әлде кедергі жасайтын келеңсіздіктерге жол бастай беретін жасырын құдірет иелері болғаны ма?! Қазақты қазаққа қайрап салып берекесін алып, бейбіт өмірін көре алмай іріткі салудың жолын тапқан инстуттар болғаны ма?!
Билік өкілдері неге халықпен етене жақын қоян-қолтық араласып, дау-дамай, келеңсіздіктердің алдын алып халықты бақуаттылыққа бастап бай болудың бастапқы жолдарын баршасына түсіндіріп, өсекті өзегінен өшіріп өркениетін көрсетуге қауқарсыз. Жоғарыда салыстырмалы түрде айтқан екінші уәждеріміз пенделердің санасына бүгінгі қоғамда нәліктен мықтап сіңісіп кеткен. Ұлттық идеологиямыз қайда? Ұлылығымыз ұлттық идеологиямыздың

құрбаны болып бара ма? Сұрақ көп. Кім жауап береді. Ел ішінде желдей ескен жел сөз көп. Жететін жері шет елді шулатып қазақты дәрменсіз ету ме? Өз елін, Өз Отанын шет елдік БАҚ арқылы шулатып жүргендердің көкейкесті көксегендері не? Отанын сынап-мінеп опасыздық жасайтындардың өз отбасын қалай алып жүргенін зерделеп, халыққа паш ететін құзырлы орындар жоқ па? Қазаққа сын айтқандарға қарсы тұратын қазақтарды кім қандай құдіретпен, оның қандай қасиетін, құдіретін пайдаланып қазаққа қарсы қойып отыр! Оян қазақ, ойлан қазақ!
Қазақ елі де сенікі, Қазақтың жері де сенікі, жер асты-үсті байлығы қазақтың ұрпағына ғана Алланың берген несібесі. Өз заманында дүниеге келген ұрпақ өзіне тиесілі бөлшегін ғана қажетіне жаратып шектен шықпағаны абзал. Өркімнің

Алла берген несібесі өзіне бұйырсын. Білімді бол, ілімді бол, елің үшін кемел бол, кемеңгер бол, сатылма, сатқындыққа барма, сарқылмайтын қазына байлық жоқ. Біреудің несібесіне қол салма, құлқынның құлы болма! Қандастарыңа қамқор бол! Сонда ғана Алланың назарында боласың!

Құрметбек САНСЫЗБАЙҰЛЫ,
саясаттанушы.

КЕЛЕШЕК ЖАС ҰРПАҚҚА РУХАНИ ТӘРБИЕ БЕРУ

ӘРБІР ЖАС ҰРПАҚ ӨЗІНІҢ АНА ТІЛІМЕН, САЛТ-ДӘСТҮРІМЕН, ӘДЕП-ҒҰРПЫМЕН, ТУҒАН ТАРИХЫМЕН ТЕРЕҢ ТАМЫРЛАНҒАНДА ҒАНА ӨЗІНІҢ БОЛМЫСЫН САҚТАП ҚАЛА АЛАДЫ. АТА-БАБА ДӘСТҮРІНЕ ҚҰРМЕТ КӨРСЕТУ, ЖАЙ ҒАНА ҚҰРМЕТ КӨРСЕТИП ҚОЙМАЙ ОНЫ ӨМІРЛІК САЛТЫНДА БЕРІК ҰСТАНУ, БАБАЛАР АЛДЫНДАҒЫ ҰЛЫ АМАНАТТЫ САҚТАП ӨНЕ БОЙЫНА СІңІРУ, ОНЫ КЕЛЕР ҰРПАҚТАРҒА ЖЕТКІЗУ КЕЗ КЕЛГЕН АЗАМАТТЫҢ ПАРЫЗЫ БОЛУЫ ТИІС. СОНДЫҚТАН ОЛАРҒА ДҰРЫС БАҒЫТ-БАҒДАР КӨРСЕТИП, ОТАНСҮЙГІШТІККЕ ТӘРБИЕЛЕУ – БІЗДІҢ МІНДЕТІМІЗ.

Көші алға жылжыған сайын адамзаттың өмір сүру салты да өзгеріп отырады. Техника қарыштап дамып түрлі технологиялар пайда болады, алға қойған мақсат-міндеттер мен танын талаптар да өзгереді. Дегенмен бір өзгермейтін құндылық бар. Ол – ұлттық болмыс, рухани тәрбие. Талас тартыстан бойын аулақ ұстап, тек қана ұлттық мүдде жолында қызмет қылған бабалар аманаты ғасырға жүк боларлық рухани өлемімізбен, иба-әдебімізбен, таным түсінігімізбен сабақтасып жатыр. Сол аманат жүгі тарихтың кезеңдерінен бізді аман алып шығып, осы күнмен қауыштырды, болашақпен табыстырды. Ұстаз бола жүріп ұлтының қамын ойлаған ардагер ағаларымыз бен апаларымыздың арманы ақиқатқа айналды. Сол аманатқа қылау түсірмей кемел келешекке жеткізу – жас ұрпаққа тәрбие мен білім беріп жүрген ұстаздардың иығына артылған парыз жүгі деп білемін.

Ұстаздық қызметімде осы уақытқа дейін көптеген шәкіртке дәріс беріп, жұмысшы маман иелерін мамандыққа дайындап, тәрбиеледім. Бар білім-білігі мен ерік-жігерімді осы жолға сарп етудемін. Жастардың психологиясын, ой-танымын терең зерделедім. Мен ұстаздық етіп келе жатқан Бақанас аграрлы-индустриалдық колледжінде білім алатын жастар – ауыл мектептерінен келген балалар. Атап-мыш оқу орнында ел экономикасының қуатты бөлшегі саналатын аграрлық саланың бәсекеге қабілеттілігін арттыру жолында жастарға тек сала бойынша білім беріп қана қоймай, олардың рухани кеңістігінің дамуына, ұлттық болмысының сақталуы жолында қосымша тәрбие беріп келеміз. Екінші ұстаз әл-Фарабидің «Тәрбиесіз берілген білім – адамзаттың қас жауы» дейтін ұлағатты сөзі ұстаздар қауымының кредосына айналған. Бұл жердегі негізгі тәрбие отансүйіштік пен адами түсінік қасиетінің қағидаларын дұрыс қалыптастырумен тығыз байланысты. Жастардың зердесін оятып, рухани-моральдық таным-түсінігін дұрыс қалыптастыруда аталған оқу ордасының басшысы Б.Оксикбаев жас ұрпақ тәрбиесіне үлкен мән береді. Мемлекет басшысының әр Жолдауында айтылған басым бағыттарды басшылыққа ала отырып колледж ұстаздары мен шәкірттеріне жоғары талап қояды.
Жоғарыда тілге тиек еткенімдей, біздің оқу ордамызды бітіргендердің көпшілігі оқуын бітіргеннен кейін өзінің туған жерінде және басқа ауылды елдімекенді жерлерде қызмет етуде. Ауыл шаруашылығы саласының қыр-сырына қанығып, сол білімдерін тәжірибеге ұштастырады. Ел игілігіне қалтқысыз қызмет еткен

● МАМАН МІНБЕРІ

мамандарды қанаттандырған 40 жылдық тарихы бар киелі шаңырақта бір кездері білім алған ұлдарымыз бен қыздарымыз өз жерде еңбек етіп, елміздің экономикасын көтеруге ат салысуда. Колледжімізде қоғам қайраткері Д. Қонаев атамyzдың, бейбіт күннің батыры атанған ауданның Құрметті азаматы Бейсетай Дауренбеков атамyzдың ерлігі жайында жасалған бұрыш, жас ұрпағымызды рухани тәрбиелеудің бесігіне айналып, жастардың шығармашылық көзін ашып, патриотизмге тәрбиелеуге ықпал етеді.
Рухымызды қайта жаңғыртып, салт-санамызды саралап, өшкенімізді жағып, өткенімізді таныдық. Дамудың даңғыл жолына бет бұрып, мемлекеттік қуатын нығайтқан еліміз тарихи жаңару жолында тың серпін алып, өз беделін қалыптастырды. Өлемнің дамыған озық елдерімен терезесін теңестіріп, олармен саяси-экономикалық, рухани-мәдени тығыз байланыс орнатты. Ұлт болашағы – бүгінгі жас ұрпақтың қолында.
Айша УСЕНОВА,
Бақанас аграрлы-индустриалдық колледжі арнайы пән оқытушысы.
Балқаш ауданы.

Дүйсенбі - Понедельник, 10 маусым

ҚАЗАҚСТАН

06.05 Д /ф Көшпенділер
06.25 Мәселе
07.00 «TANSHOLPAN»
09.00, 13.00, 17.00,
20.00,00.10, 03.05 AQPAPAT
10.00 Т/х «Абысындар»
10.40, 18.10 Т/х «Қайран күндер»
11.40 ,03.40 «Апта»
12.40 Д/ф «Тұлға»
13.10, 20.40 Т/х «Қызыл алма»
14.10,21.40 Т/х «Гүлпері»
16.00,00.45 «SHANYRAQ»
17.15, 02.30 «Әзілман»
22.40 «Қайырлы кеш,Қазақстан!»
01.35 «Қызық екен»
04.40 «Konil tolqynu»

16.55 «Пусть говорят»
18.00 «БАСТЫ
ЖАҢАЛЫҚТАР»
18.45, 03.10 Пендеміз ғой
20.00 «ГЛАВНЫЕ НОВО-
СТИ»
20.45, 23.00 Сериал «Бра-
таны 3»
22.00, 02.25 «П@УТИНА»
00.30 Ночной кинотеатр
«Алтарь Тристана»
01.35 «Мужское / женское»

КТК

07.05,03.45, 04.30 «КТК қоржыны»
07.30 Т/х «Қайсар жесір»
08.30 Т/х «Тағдыр қосқан асыл жар»
09.30 «Юрмала»
10.30 М/д «Свадебное платье»
12.40 М/д «Вопреки судьбе»
14.30 Х/ф «Не плачь по мне Аргентина»
16.40,02.25 «Аталар сөзі»
17.30 «Мерекелік концерт»
18.00, 01.20 Т/х «Сүйікті Дениз2»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00 «Астарлы ақиқат»
21.00 Вечерние новости
21.40 «Лесник»
23.50 Х/ф «Королева бан-
дитов»
03.00 «Әйел қырық шырақты»

ЖЕТИСУ

07. 05 Ән әлемі
07.30 «Таңжарық»
ақпаратты-сазды бағдарлама
09.00 Президент сайлауы
2019
10.05 Спорт тайм
10.25 Мультфильм
10.40 Д/ф «Стена мира»
11.15 Полиция қызметі
11.45 Мультфильм
12.00 Ән шырқайық
12.50 Д/ф «Сыр сүлейі»
13.30 К/ф «Жаужүрек мың бала»
15.50 Концерт «Ғасырлар пернесі»
16.45 Ем болсын
17.00 Жаңалықтар
17.20 Новости
17.35 Д/ф «Мәншүк»
18.00 Шашу
19.00 Ғибратты қазына
20.00 Бай қуатты болайық
20.30 Жаңалықтар
21.00 Туржорық
21.30 Новости
22.00 Телесериал «Ақ күң»
23.00 Жаңалықтар
23.30 Новости

7 КАНАЛ

06.00,12.50 «Жаңа Келін»
07.50, 20.00, 03.00 Т/х «Элиф»
09.00 Скетчком «q-елі»
09.30 «Хоббит»
15.00, 03.45 «Өз ойым»
16.40 «Пуленепробиваемый монах»
18.45 «Айнаонлайн»
19.00 «Әкесінің баласы»
21.00 Лотерея 777
21.05 «Фарца»
23.15 Сериал «СПЕЦОТРЯД «КОБРА 11»
00.20 Х/ф «Ханна совершен-
ное оружие»
02.30 «Верните хит»
05.00 «Жеңіп көр»

Сейсенбі - Вторник, 11 маусым

ҚАЗАҚСТАН

06.05 «Көшпенділер»
06.25,13.00,17.00,20.00,00
.10,03.20 AQPAPAT
07.00,09.00
«TANSHOLPAN»
10.00 Т/х «Абысындар»
10.40, 18.10 Т/х «Қайран күндер»
12.35, 02.55 «JAN JYLYY»
13.10, 20.40 Т/х «Қызыл алма»
14.10, 02.10 «Quzyq eken...»
15.00, 21.40 Т/х «Гүлпері»
16.00,00.45 «SHANYRAQ»
17.15,03.55 «Әзілман»
22.40 «Қайырлы кеш,Қазақстан!»
01.35 «Мәселе»
04.40 «KONYL TOLQYNY»

ХАБАР

06.00 «Тамаша»
07.00, 10.00 М/с «Тобот»
07.30, 08.10, 09.10 «Таңғы хабар»
08.00, 12.00 Жаңалықтар
09.00, 13.00 Новости
10.30, 19.30 Т/х «Келінжан»
11.10, 22.30 Т/с «На кры-
льях любви»
12.10 «Біздің назарда»
12.30 «Журналисттік зерттеу»
13.10 Т/с «Дыши со мной»
15.00 «Давайте говорить»
15.45, 21.40 Т/х «Ғашық жүрек»
16.35 «Өмір жолы. Шәмші Қалдаяқов»
17.10 «Ұлы дала өркениеті»
18.00 «Народный кон-
троль»
18.15, 00.50 «Ережесіз әңгіме»
19.00 Т/х «Бақытыма сенемін»
20.00, 00.20 Қорытынды жаңалықтар
20.35«Online»
21.00 Итоги дня
23.20 «Большая неделя»
01.40 «Әсем әуен»

АСТАНА

06.00,21.00 Т/х «Тандауым сен»
07.00 Аружанмен бой жазу жаттығулары
07.10 Разминка с Аружан
07.20 «Kaznet»
07.50,13.30 Мультфильм
09.50 «Доктор рекомен-
дует»
10.00, 22.00 Т/х «Абысын-
дар»
11.30 Т/с «Аквагория»
14.00 Жаңалықтар
14.30Новости «20:30»
14.20 «Moneytime»
14.40 «ТенгеманияNEXT»
15.00 «Тракторшының махаббаты»
16.00 Х/ф «16 қыз»
17.30 Ruh.kz
18.00 Т/х «Қыз ғұмыры»
19.00 «№309 түрік теле-
хикаясы»
20.00 03.30 Жаналықтар
20.30 03.30 Новости 20:30
23.30 «Бір туған»
00.30 Т/х «Қара нан»
02.30 «Ән мен әзіл»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Той базар»
06.40, 04.10 «Той заказ»
07.10, 18.00 «Басты жаңалықтар»

08.00 «Доброе утро»
11.00 Т/с «Диверсант
конец войны»
12.00 «Қалаулым»
15.00 Т/с «Коп»
16.55 «Пусть говорят»
18.45, 03.10 «Кеш қалмайық»
20.00 «ГЛАВНЫЕ НОВО-
СТИ»
20.45, 23.00 Т/с «Брата-
ны-3»
22.00, 02.25 «П@УТИНА»
00.30 «Алтарь Тристана»
01.35 «Мужское/ Жен-
ское»

КТК

07.00 Әнұран
07.05 Кешкі жаңалықтар
07.30 Т/х «Қайсар жесір»
08.30 Т/х «Тағдыр қосқан асыл жар»
09.50 Новости
10.30 Т/с «Лесник»
12.40, 23.50 Х/ф «Короле-
ва бандитов»
14.30 Х/ф «Не плачь по
мне Аргентина»
16.40, 02.25 Т/с «Аталар сөзі»
17.30 Мерекелік концерт
18.00, 01.20 Т/с «Сүйікті Дениз2»
19.30 Кешкі жаңалықтар
03.00 «Әйел қырық шырақты»
03.45 04.30 «КТК» қоржынынан

ЖЕТИСУ

07. 05 Ән әлемі.
07.30 «Таңжарық»
ақпаратты-сазды бағдарлама
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 Ем болсын
10.20 Net.laik
10.30 Бай қуатты болайық
11.00 Телесериал «Ақ күң»
12.00 Шашу
13.00 Туржорық
13.20 Цикл «Тарих»
13.45 Е.Қыстаубаевтың шығармашылық кеші
15.40 Д/ф «Нетрадицион-
ная медицина»
16.00 Қазақ әні
16.45 Ем болсын
17.00 Жаңалықтар
17.20 Новости
17.35 Д/ф «Ғарыш»
18.00 Шашу
19.00 Тұжырым
19.30 «Оқырман» әдеби клубы
20.15 Net.laik
20.30 Жаңалықтар
21.00 Тарих парақтары
21.30 Новости
22.00 Телесериал «Ақ күң»
23.00 Жаңалықтар
23.30 Новости

7 КАНАЛ

06.00,12.50 «Жаңа келін»
07.50, 20.00, 03.00 Т/х «Элиф»
09.00, 21.05 Т/с «Фарца»
11.10, 00.20 «Смеяться раз-
решается»
15.00 Ток-шоу «Өз ойым»
16.40 Т/с «Роковая песня»
17,45, 23.15 Т/с «Спецо-
тряд кобра 11»
18.45 «Айнаонлайн»
19.00 «Әкесінің баласы»
21.00 «Лотерея777»
02.30«Верните хит»
03.45 «Өз ойым»
05.00 «Жеңіп көр»

Сәрсенбі - Среда, 12 маусым

ҚАЗАҚСТАН

06.05 Көшпенділер
06.25,13.00,17.00,20.00,00.1
0,03.30 «AQPAPAT»
07.00 «Таңшолпан»
10.00 «Абысындар»
10.40, 18.10 «Қайран күндер»
12.35, 02.20 «Ұлы дала Ұлағаты»
13.10, 20.40 Т/х «Қызыл алма»
14.10, 02.45 «Қызық екен»
15.00, 21.40 «Гүлпері»
16.00, 00.45 «Шанырақ»
17.15, 04.05 «Әзілмен»
22.40 «Қайырлы кеш,Қазақстан»
01.35 «Minber» ток-шоу
04.50 Көңіл толқыны

ХАБАР

06.00 Тамаша
07.00, 10.00 Тобот
07.30, 08.10, 09.10 Таңғы хабар
08.00,12.00 Жаңалықтар
09.00, 13.00 Новости
10.20 Тур де Хабар
10.50, 19.30 Т/х Келінжан
11.15, 16.30 На крыльях любви
12.10 Важно знать
12.25 Алтын бесік
13.10 Мегахит «Братство танца»
15.00 Давайте говорить
16.00, 23.15 Тағдыр тартысы
17.15 Тарих.Тағдыр.Тұлға
18.00 Жұмбақ жандар
18.45 Ғашық жүрек
20.00, 00.15 Қорытынды Жаңалықтар
20.30 Online
21.00 Итоги дня
21.30 Мегахит «Одерживать»
23.45 Религия сегодня
00.45 Вишневый сезон
01.30 Әсем әуен

АСТАНА

06.00, 21.00 «Тандауым сен» Т/х
07.00 Аружанмен бой жазу жаттығулары
07.10 Разминка с Аружан
07.20 «Қош келдініз!» Жо-
басы
08.00 13.30 Мультфильм
10.00, 22.00 «Абысындар»
11.30 «Аквагория»
14.00 Күндізгі жаңалықтар
14.20 MoneyTime
14.40 ТенгеманияNEXT
15.00 Концерт «Тәтті шайға шақырады Нұрдіәулет»
17.30 Ruh.kz
18.00 «Қыз Ғұмыры»
19.00 «№309»
20.00, 03.00 Жаңалықтар
20.30, 03.30 Новости
23.30 «Бір Туған»
00.30 «Қара нан»
02.30 «Ән мен Әзіл»

ЕВРАЗИЯ

06.00 «Той базар»
06.40, 04.10 «Той заказ»
07.10, 18.00 «Басты жаңалықтар»
08.00 «Қайырлы таң»
09.00 « Модный приговор»
10.00 « Доброе утро,Қазақстан!»
11.00 «Диверсант.Конец Война»

12.00 «Қалаулым»
15.00 «Коп»
16.55 «Пусть говорят»
18.45, 03.10 «Пендеміз ғой»
20.00 «ГЛАВНЫЕ НОВО-
СТИ»
20.45,23.00 Т/с «Братаны 3»
22.00, 02.25 «П@УТИНА»
00.30 Т/с «Алтарь Триста-
на»
01.35 «Мужское/Женское»

КТК

07.05 Кешкі Жаңалықтар
07.30«Қайсар Жесір»
08.30«Тағдыр Қосқан асыл жар»
09.50 Новости
10.30, 21.40 «Лесник»
12.40, 23.50 «Королева Бандитов»
14.30 «Не плачь по мне Аргентина»
16.40, 02.25 «Аталар сөзі»
17.30 Мерекелік концерт
18.00, 01.20 «Сүйікті Дениз 2»
18.30 Кешкі Жаңалықтар
20.00 «Астарлы ақиқат»
21.00 Вечерние новости
03.00 «Әйел қырық шырақты»
03.45-04.30 КТК ҚОРЖЫНЫНАН

ЖЕТИСУ

07. 05 Ән әлемі.
07.30 «Таңжарық»
ақпаратты-сазды бағдарлама
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 Ем болсын
10.20 Net.laik
10.30 Тұжырым
11.00 Телесериал «Ақ күң»
12.00 Шашу
13.00 «Оқырман» әдеби
13.50 Тарих парақтары
14.10 Ж.Құрамысовтың шығармашылық кеші
15.55 Д.ф. «Прощай ору-
жие»
16.45 Ем болсын
17.00 Жаңалықтар
17.20 Новости
17.35 Д/ф «С.Масғұтов»
18.00 Шашу
19.00 Ұлт пен рух
19.30 Құтты қонақ
20.30 Жаңалықтар
21.00 Арнайы репортаж
21.30 Новости
22.00 Телесериал «Ақ күң»
23.00 Жаңалықтар
23.30 Новости

7 КАНАЛ

06.00,12.50 «Жаңа келін»
07.50,20.00,03.00 «Элиф»
09.00 «Фарца»
11.10,00.20 «Смеяться раз-
решается»
15.00 «Өз ойым»
16.40 Сериал «Роковая песня»
17,45, 23.15 «Спецотряд Кобра 11»
18.45 «Айнаонлайн»
19.00 Т/х «Әкесінің баласы»
21.00 Лотерея 777
21.05 Х/ф «Красная жара»
02.30 «Верните хит»
03.45 «Өз ойым»
05.00 «Жеңіп көр»

Разработан и передан в экологическую экспертизу рабочий проект с разделом ОВОС по объекту: «Строительство инженерно –коммуникационных сетей и благоустройство для 20-ти индивидуальных аренд-ных жилых домов в г. Уштобе Каратальского района Алматинской области». Всем заинтересованным лицам обращаться по телефону 8 (7282) 24-32-68. ТОО «ТалдыкорганГеодезияКварц».

БАЙҚАУ

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ТҰҢҒЫШ ПРЕЗИДЕНТІ, ЕЛБАСЫМЫЗ Н.Ә. НАЗАРБАЕВТЫҢ «БОЛАШАҚҚА БАҒДАР: РУХАНИ ЖАҢҒЫРУ» БАҒДАРЛАМАЛЫҚ МАҚАЛАСЫНДАҒЫ «БАРШАҒА АРНАЛҒАН ТЕГІН КӘСІПТІК-ТЕХНИКАЛЫҚ БІЛІМ БЕРУ» ЖОБАСЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ЖӘНЕ КӘСІБИ БАҒДАР ЖҰМЫСТАРЫНЫҢ САПАСЫН ЖАҚСARTY, ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМНІҢ ӘЛЕУЕТІН АРТТЫРУ МАҚСАТЫНДА ЕСКЕЛДІ АУДАНЫНДАҒЫ КӨКСУ АУЫЛШАРУАШЫЛЫҚ КОЛЛЕДЖІНДЕ «МАМАНДЫҚТАР ӘЛЕМІНЕ ЖОЛ АШАМЫЗ» АТТЫ ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ МЕКЕМЕЛЕРІ СТУДЕНТТЕРІ АРАСЫНДА ОБЛЫСТЫҚ БАЙҚАУЫ ӨТКІЗІЛДІ.

Бұл іс-шараға облыс аумағынан 32 колледж-ден білімгерлер қатысты. Байқауда Алма-ты облыстық білім басқармасы басшысының орынбасары Гүлсара Тастандықызы Исағұлова кіріспе сөз сөйлеп, қатысушыларға табыс тіледі. Үш кезеңнен тұратын байқау шарты бойын-ша үміткерлер «Менің болашақ мамандығым» тақырыбында түсірілген бейнефильмдерін көрсетіп, «Мамандықты дұрыс таңдау – та-бысты өмірдің кілті» тақырыбында жұмыс барысында алатын қызықты жайттарға бай-ланысты сахналық қойылымдарын және «Алуан-алуан кәсіп бар, таңдай біл де, талап қыл!»

колледжінен Тамирис Қаймолда, Талдықорған жоғары политехникалық колледжінен Темірлан Жақсыбеков және Талдықорған агротехникалық колледжінің білімгері Сұлтанбейбарыс Серікұлы еншіледі. Сонымен қатар Есік гуманитарлық-экономикалық колледжінен Милана Таирова «Білімді студент», Қаскелең гуманитарлық-техникалық колледжінің білімгері Ұлжанай Тәжібаева «Интеллектуалды студент», Қарасай ауданы «Жәрдем» медициналық колледжінің білімгері Ерасыл Қыдырханов «Креативті сту-дент», Талғар агробизнес және менеджмент колледжінің білімгері Ануарбек Өтепов «Кәсіби

МАМАНДЫҚТАР ӘЛЕМІНЕ ЖОЛ АШАМЫЗ

тақырыбында фотосайыста өздерінің түсірген қызықты да мазмұнды фотосуреттерін көпшілік назарына ұсынды.

Байқауға білімгерлердің зор жауапкершілік-пен, тыңғылықты дайындықпен келгендері байқалды. Оның қорытындысы бойынша, қазылар алқасының шешімімен бас жүлде 50000 теңге ақшалай сыйлықпен Шелек политехникалық колледжінің білімгері Жасұлан Кемелбеков мара-патталды. Ал, бірінші орын алған Текелі кәсіптік колледжінің өкілі Атина Башироваға 40000 теңге ақшалай сыйлық бұйырды, екінші орынға және 30 мың теңге қаржылай сыйлыққа Көксу ауылшаруашылық колледжінің білімгері Аружан Мұратқызы мен Талдықорған сервис және техно-логия колледжінен Аяулым Мұратова ие болды. Жүлделі үшінші орынды 20 мың теңге қаржылай сыйлықты Жамбыл атындағы Ұзынағаш кәсіптік

маман», Сарқан гуманитарлық колледжінің білімгері Жанарбек Қастер «Шығармашыл сту-дент» номинациялары бойынша үздік деп та-нылып, әрқайсысы 10 мың теңге қаржылай сыйлыққа ие болды.

Орайы келгенде, 143 жылдық тари-хы бар, тамырын тереңге жайған ежелгі оқу орындарының бірі Ескелді ауданындағы Көксу ауылшаруашылық колледжінде білікті де білімді орта буын мамандар даярлау жолы-да айтарлықтай жетістіктерге жетіп жүргенін айрықша айта кеткен абзал. Сондықтан бұл оқу орнының түлектері облыстық, тіптен республикалық сындарда топжаруды дәстүрге айналдырған. Мәселен, мамыр айының аяғында «Жеңіл автомобильдерді жөндеу және қызмет көрсету», «Ауылшаруашылық маши-

наларын жөндеу слесарі» біліктілігі бойын-ша «WORLOSKILLS TALDYKORGAN – 2019» кәсіби шеберлігінің аймақтық жарысы өтті. Үш күнге созылған жарыстың нәтижесінде бас жүлдені Көксу ауылшаруашылық колледжінің 3-курс білімгері Абылайхан Қанатбеков иеленіп, республикалық байқауға жолдама алды. Оның тәлімгері Мұрат Құлдыбайұлы Иманғабылов. «Жеңіл автокөліктерді жөндеу және техникалық қызмет көрсету» мамандығы бойынша бірінші орын да осы колледждің екінші курс білімгері Дмитрий Вьюгинға бұйырды (тәлімгері – Рулан Бақытұлы Бипанов). «Электромонтаждау жұмыстары» құзырет-тілігі бойынша «WORLOSKILLS TALDYKORGAN – 2019» аймақтық чемпионаты Талдықорған гуманитарлық-техникалық колледжінде өткен.

Ол байқауға осы колледждің 4-курс білімгері Бау-ыржан Сағындықов қатысып, жеңімпаз атанды (тәлімгері – Шыңғыс Серікұлы Садуақасов).

Талдықорған политехникалық колледжінде өткен «WORLOSKILLS TALDYKORGAN – 2019» аймақтық чемпионатында да аталмыш оқу орнының өкілдері жүлдегер атанды. Айталық, «Бизнес үшін ІТ шешім» құзыреттілігі бойын-ша үшінші курс білімгері Шалқар Ахметсиянов жүлделі үшінші орынды иеленіп, дипломмен ма-рапатталды (тәлімгері – Еламан Құрманжанұлы Бердіқожа). Және екінші курс білімгері Сергей Дейнеко қатысқаны үшін сертификатпен мара-патталды (тәлімгері – Жанат Тасболатұлы Ариб-жанов).

Ш. ХАМИТОВ.
Ескелді ауданы.

БІЛІМ

ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІ - ЗАМАН ТАЛАБЫ

«Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2016-2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы» бойынша білім беру үдерісіне енген жаңартылған бағдарлама бойынша өз білімін жетілдіру әр мұғалімнің міндеті болып отыр. Себебі, еліміздің әлемдік үрдістерге енуі үшін білім беру жүйесінің жаңа сапалық деңгейге өту қажеттілігі күннен-күнге артуда.

География пәні мұғалімі ретінде «Назарба-ев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығының ұйымдастыруымен өткізіліп жатқан жаңартылған бағдарламасы аясында курста өз білімімізді жетілдіріп жатыр-мыз. Үстіміздегі оқу жылынан енген жаңартылған бағдарламаның мақсат-міндеттерінің қыр-сырын толық ұғынуымызға бұл курстардың берері көп болып отыр. Бұл біліктілікті арттыру курсының мақсаты – оқытудың жаңа әдіс-тәсілдерін, Қазақстанның ұлттық білім жүйесіне арналған орта білім беру бағдарламасымен және критери-алды бағалау жүйесімен мұғалімдерді таныстыру. Курс барысында «ҰМЖ, ОМЖ, ҚМЖ және критериалды бағалау, сабақта қолданытын әдістер» ту-ралы жақсы әдістемелік көмек алдық.

Курсқа келген күннен бастап жалпы білім беру мазмұнының өзгешелігімен, ерекшелігімен таныстық. Біз осы оқу барысында география пәнін жаңа мазмұнда оқыту бойынша дәрістер тыңдап, жаңартылған білім беру бағдарламасының құрылымын, мақсат-міндеттерін түсініп, осыған сәйкес педагогикалық тәсілдерді, оқу үдерісінде қолданылатын белсенді әдістерді, білім беру бағдарламасындағы оқу мақсаттарына жету-де критериалды бағалау жүйесін қолдануды үйрендік. Сондай-ақ, оқытылып жатқан курстың да бейімделу деңгейі бүгінгі таңдағы заман талабымен ұштасып жүргізілуде десек те болады. «Қазақстан бүкіл әлемде үш тілді пайдаланып жоғары білімді ел ретінде танылуға тиіс. Бұлар, қазақ тілі – мемлекеттік тіл, орыс тілі – ұлтаралық қатынас тілі және ағылшын тілі – жаһандық экономикаға ойдағыдай кірігу тілі» деп Елба-сымыз өз жолдауында айтқандай, қазіргі заман ағылшын тілін талап етуде. Ағылшын тілі бірінші дүниежүзілік әмбебап тілі болып табылған тұста, еліміздің тарихында болып жатқан әлеуметтік-экономикалық, географиялық жағдаяты, мемле-кетте ұлттар мен ұлыстардың бір-бірі түсінуіне халықаралық сипат алған ағылшын тілінің өзіндік рөлі зор. Әлемдегі көптеген елдер ағылшын тілінде сөйлейді. Бұл тіл қазіргі заманда жаһандық тіл болғандықтан, оның Қазақстандағы рөлі және болашақтағы маңызы зор. Болашақта үштілділікті қатар алып жүру болашақ ұрпақты биік белестерге көтерері анық.

Сонымен қатар, жаңартылған бағдарлама негізінде оқушыларды бағалау жүйесі түбегейлі

өзгеріске ұшырап, критериалды бағалау жүйесіне көшіріледі. Критериалды бағалау кезінде оқушылар алдын ала дайындалған критерий-лер негізінде бағаланады. Критериалды бағалау жүйесі оқушының нақты білімін бағалауда өте тиімді тәсіл болып табылады.

Бағдарлама оқушының бойындағы 4 тілдік дағды яғни: оқылым, айтылым, тыңдалым, жазы-лымды қалыптастыруға бағытталады. Оқушының бойында осы дағдыларды дамытуда «Ыстық орындық», «Графикалық органайзер», «Кез-бе тілші», «Домино», «Топпен жұмыс», т.б белсенді әдістер көмек болады. Белсенді әдістер мұғалімнің дайын білімді баяндауына емес, оқушылардың белсенді ойлау және практикалық әрекет үдерісінде өз бетінше білімдер мен біліктерді меңгеруіне бағытталған әдістер жүйесін пайдалануды білдіреді. Белсенді оқытуда мұғалім оқушының жетістікке жетуі үшін аса қамқорлықпен қолдау көрсету қажеттілігі туындамайды, олар енді өздігінен жұмыс істей алады. Бұндай оқыту әдісін әрі қарай дамыту үшін мұғалім бастапқыда оқушыға жақсы қолдау көрсетіп, кейіннен оны біртіндеп азайтып отыруы керек. Мұғалім та-рапынан көрсетілетін қолдау тоқтағанда ғана оқушылар нәтижеге қол жеткізеді. Оқушы өзі білетін дағдыларды ғана қолданып отырса, олар ештеңені үйренбейді.

Жаңа білім беру моделінің 9 қағидаты негізінде оқушы игеріліп отырған білімнің, әрбір пәннің неліктен маңызды екендігін түсініп, төменгі ойлау қабілеті мен жоғары ойлау қабілетін қатар дамыта отырып, қабылданған ақпарат пен жеке-леген әлем арасындағы байланысты түсіне білуге үйренеді. Барлық түсініксіз мәселелерді айқындап, өздігінен оқып білімді меңгеруге талпынады. Ол үшін жаңартылған бағдарламаның ерекше тұсы спиральді қағидат оқушыға көмек болады.

Қорыта айтқанда, қай елдің болсын ғаламдық дүниеде өзіндік орын алуы оның білім жүйесінің деңгейіне, даму бағытына байланысты. Жас ұрпаққа сапалы, мән-мағыналы, өнегелі тәрбие мен білім беру – бүгінгі күннің басты талабы. «Мұғалім көп әдісті білуге тырысуы керек. Оны өзіне сүйеніш, қолғабыс нәрсе есебінде қолдануы керек» деп Ахмет Байтұрсынов айтқандай, қазіргі заман талабына сай білім беруде аянбай еңбек етейік.

Н. ДУЛЫХАНОВА,
К.Ушинский атындағы №7 орта мектептің
география пәні мұғалімі.

Жас келсе, іске!

Ұстаз еңбегі өте қиын. Қазіргі ұстаз алдындағы міндет – шәкірттердің бойы-на шығармашылық білім қалыптастыра отырып, жан-жақты дамыған тұлға тәрбиелеу.

Айгерім Дәулетқызының болашақта бәсекеге төтеп бере ала-тын шәкірттері көп болсын, әрқашан мерейі үстем болып, мәртебесі биік болсын дейміз. Мектепалды

Мектеп алды даярлық тобының тәрбиешісі Айгерім Дәулетқызы өзі жас маман болса да осы аз уақыт ішінде шәкірттеріне үлгілі, ұлағатты ұстаз бола білді. Олай дейтін себебіміз, әрқашан ізденіп, балаларды білім нәрімен сусындатып жүреді. «Алтын күз», «Ұлағатты ұстаз», «Тәуелсіздік – тірегім», «Кел, Жаңа Жыл!», «Ана – өмір шуағы», «Жігіт сұлтаны», «Наурыз», «Бірлік күні» және «Біз мектепке барамыз» атты тәрбие сағатын өте жоғары дәрежеде өткізді.

Балалардың бәрі бірдей емес. Әрине әлі оңы мен солын тани алмай отырған баланы сөйлетіп, ән үйрету, әр баламен жеке-жеке жұмыс жасау өте қиын. Әсіресе балалардың топпен бірдей қимыл-қозғалыспен қимылдап билегендерін көргенде, тақылдап өлеңдерін оқығанда өзіміз ден риза болып, ұстаз еңбегінің қаншалықты зор екеніне көз жеткіземіз.

даярлық тобының ата-аналары атынан өз ризашылығымызды білдіріп, шығармашылық табыс тілейміз!

«Қызылащы орта мектебі мектеп жасына дейінгі шағын орталығы бар» КММ мектепалды даярлық тобының ата-аналары. Алакөл ауданы.

МҮМІН БОЛСАҢ ІЗДЕНІП, СЕН ДЕ ҰҚСАП БАҚ

ОЙ-ПІКІР

Қазақстан мұсылмандарының діни басқармасының төрағасы, бас мұфти Серікбай қажы Ораз бір сөзінде: «Еліміздің түкпір-түкпіріндегі ауыл-ауылдағы мешіттерді жоғары білікті дін мамандарымен қамтамасыз етпесек, діннің жағдайын көтеру мүмкін емес. Қазірге бізге ұлттық санасы қалыптасқан діни білімі терең, ин-теллектуалы жоғары, заманауи имамдар керек. Имамдар діни уағызды халыққа Құран аяттары мен Пайғамбар хадистерін елдің тарихымен, қазақтың мақал-мәтелдерімен ұлт көсемдері мен би-шешендердің даналық сөздерімен, қазақтың салт-дәстүрімен, өлең-жырларымен ұштастыра айтуға машықтау керек» – деген болатын. Ал дана Абай атамыз айтпақшы, «Алла мінісіз, Өуелден Пайғамбар – хақ. Мүмін болсаң ізденіп, сен де ұқсап бақ». Осы ретте жақсылыққа, ізгілікке ұмтылып, игі шараларды қолға алып, ұйымдастырып жүрген Еркін ауылының бас имамы, Хадис Омар көмекшілері Қоңқай Базар, Дәулетті ерекше атап өткізді келеді.

Өз ұстаздардың арқасында балаларымыз арабша үйреніп, аз ғана уақытта қаріп таныды. Өз беттерінен ізденіп, талаптандыру мүмкіндігін ту-дырды. Қырық алты адам аз ғана уақытта Құран

қатым оқу мүмкіншілігіне ие болды. Мешіттің жа-нында қатымхана бой көтеріп келеді. Жамағатқа имамның атсалысуымен күнде ауызашар берілді. Пайғамбардың сүннеті, ұлтымыздың салт-дәстүрлері қатаң сақталған.

Үлкендерге сый-сияпаты ерекше. Дастархан басына үлкендер кірмей босағада жастар күтіп ала-ды. Ересек балалар қолға су құяды. Үлкен ақсақал дастарқан төрге шығып, бата берген соң ғана астан ауыз тиеді. Бұл – үлгі тұтатын нәрсе.

Төктерін айтқанда, асыл бабаларымыздың аманаты – салт-дәстүрлерімізге немқұрайлы қарауға қақымыз жоқ. Біздің қазақ жетімдерін же-беген, жесірлерін демеген, елінің ертеңін ескеріп елеген. Ердің құнын екі ауыз сөзбен шешкен баба-ларымыз өзінің малы мен жанынан бұрын ұлтының арын, ұрпағының қамын ойлап, қол ұшын созған. «Жетімнің етегін ел ашар, ел ашпаса жел ашар» деп елден бұрын, жетімдерін аялаған.

Сіздерді салттымызды сақтап, дәстүрімізді дәріптеуге, ана тілімізде сөйлеп, ұлттық бол-мысымызды насихаттауға шақырамын. Жоғалтқанымызды іздеп табыайық. Тарихымызды танып, сабақ алайық. Елбасымыздың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру», «Ұлы даланың жеті қыры» мақалаларының түп тамыры да осында.

Оразхан НҰҒМАНОВ.

ҚҰРЫШТАЙ ҚАРУЫМ - ҚАЛАМЫМ

БІР АДАМ – БІР ТАҒДЫР. РАСЫНДА, ҚОҒАМДА ҚАНША АДАМ БОЛСА СОНША ТАҒДЫР БАР. АЛ ЖҮРЕГІ ЖАЙСАҢ, СӨЗІ ОҚ, ОЙЫ ТЕЛЕГЕЙ, ҚИЯЛЫ ҰШҚЫР АҚЫНДАРДЫҢ ӨМІР ЖОЛЫ МҮЛДЕ БӨЛЕК. ОЛАРДЫҢ ҚАРУЫ – СӨЗ. СӨЗ АРҚЫЛЫ ҚОҒАМНЫҢ КӨКЕЙІНДЕГІ ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРДІ АЛҒА ТАРТЫП, ХАЛЫҚ АТЫНАН ПІКІР БІЛДІРЕДІ. «ҚЫЛЫШЫНАН ҚАН ТАМҒАН БАТЫРДЫ, ТІЛІНЕН БАЛ ТАМҒАН АҚЫН АЛАДЫ» ДЕГЕН СӨЗ ДЕ СОДАН ҚАЛҒАН.

БҰЛ АЙТЫП ОТЫРҒАНЫМЫЗ БҮГІНГІ КЕЙІПКЕРІМІЗГЕ ДЕ ҚАТЫСТЫ. ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЕҢБЕК СІҢІРГЕН МӘДЕНИЕТ ҚАЙРАТКЕРІ, ҚАЗАҚСТАН ЖАЗУШЫЛАР ЖӘНЕ ЖУРНАЛИСТЕР ОДАҒЫНЫҢ МҮШЕСІ, АЛМАТЫ ОБЛЫСЫНЫҢ ҚҰРМЕТТІ АЗАМАТЫ, ЖУРНАЛИСТ, АҚЫН ӘЛИ ӘПЕКҰЛЫ ЫСҚАБАЙДЫҢ ӨМІР ЖОЛЫ ДА ӨНЕГЕГЕ ТОЛЫ. ОНЫҢ «МЕНИҢ ІНІМ», «СОЛДАТ АҒАҒА ХАТ», «ЕҢБЕКҚОР ҚҰМЫРСҚА», «777 ЖҰМБАҚ», «БЕСІКЖЫРЫ» АТТЫ ӨЛЕҢДЕР ЖИНАҒЫ, «ТАЙҚАСҚА» АТТЫ ПОВЕСТЕРІ МЕН ӘҢГІМЕЛЕР КІТАБЫ, БІРНеше ОЧЕРКТЕР ЖИНАҒЫ ЖӘНЕ ТАҢДАУЛЫ ШЫҒАРМАЛАРЫНЫҢ ЖИНАҒЫ ОҚЫРМАН ҚАУЫМНЫҢ, ӘСІРЕСЕ БАЛАЛАРДЫҢ ЖҮРЕГІНЕ ЖОЛ ТАУЫП, КІТАПХАНАЛАРЫНАН ТАБЫЛАДЫ.

БҮГІНДЕ СЕКСЕННІҢ АСУЫНА ЖЕТКЕН ӘЛИ ӘПЕКҰЛЫМЕН СӘТІ ТҮСКЕН СҰХБАТТА АҚЫННЫҢ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЖОЛЫ ЖӘНЕ АҒЫ МЕН ҚАРАСЫ ҚАТАР ЖҮРЕТІН ҒҰМЫРДА НЕ ТАУЫП, НЕ ЖОҒАЛТҚАНЫ, НЕГЕ ӨКІНІП, НЕГЕ ТӘУБЕ ЕТКЕНІ СӨЗ БОЛМАҚ. «НАР ТҰЛҒАЛАРДЫҢ ІЗГІ НИЕТТІ ІЛТИПАТТЫ ЛЕБІЗДЕРІ ЕЛГЕЗЕК ЖАНЫМДЫ ЕЛПІЛДЕТІП, ЖҮРЕГІМДІ ЛҮПІЛДЕТІП, ТҰЛА БОЙЫМДЫ БҮГІНГЕ ДЕЙІН ЖЫЛЫТЫП ЖҮРЕДІ. СОЛ БІР ІЗГІЛІКТІ НИЕТТЕН АЖЫРАТА КӨРМЕСІН» ДЕГЕН АВТОРҒА БІЗ ДЕ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ТАБЫС, ҰЗАҚ ҒҰМЫР ТІЛЕЙМІЗ!

– Құрметті Әли Әпекұлы, әңгіме желісін ең әуелі Сіздің туып-өскен өңір мен балалық шағыңыздан бастасақ деймін.

– Мақұл, қарағым, менің туып-өскен, балалық шақты өткізіп, есейген жерім – Іле өзенінің Балқаш көліне құяр сағасына жақындау қоныс тепкен Жиделі ауылының маңайы. Мыңқарабас дейтін құмды төбелерден әрі қарай кең жазық құратты аймақ басталатын. Онымен ұштасып жататын қызыл жыңғылы қалың өсетін қырат Балатеңіз өңіріне қарай ойысқанда жазық дала – егістік алқаппен жалғасады. Осы тегіс алқапқа бидай мен тары дақылдары егілетін. Жазда тарыны торғайдан қоритынбыз. Күзде қырманға жиналған бидайды атқа тіркелген дөңбекпен бастырып, дәнін суырып, қаптауға қолғабыс беретінбіз. Ашық күннің аптабына торсықтай шекемізді қақтатып, денемізді күйдіріп жүретінбіз. Неге десеңіз, заңғарлы аспан төріне шоқпытты бұлт сирек үйірілетін. Балқаш көлінің оңтүстік кемерлейтін беткейіндегі далиған жазықтың ұшы-қиырына көз жетпейтін. Мен осы байтақ даланың борпылдақ шаңына оранып, бұрқыраған тозаңын үстімнен қаққыштап, Балқаш көлінің жағасындағы жайылма суды кешіп, бұлт қонақтай қоймайтын зәулім аспанның шақырайған аптабына денемді күйдірудей-ақ күйдіріп өскендердің бірімін. Жайылма судан балық аулап, лайына малшынып, қайырлы табанына аунап шомылғанмын. Егізбай, Ақсуат пен Қызқұмбес маңындағы құмды төбелерден аткөсік қазғанмын. Балатеңіз алқабындағы қызыл жыңғылдың құрағандарын отын жинап, шөпшегін терген, тікенді шеңгел арасындағы қоян жымдарына тұзақ құрып, жидесі қалың тоғайынан қырғауыл аулағанмын. Білек түріп азын-аулақ тұяғымыз үшін көл жағаларының аңғары мен шабындықтардан құрақ орып, баулағанмын да. Мемлекетке сүт тапсырудың жоспарын орындау үшін қопалы қамыс шөгірінің табанымызға «кірші» етіп кіргеніне қарамай, қашаған ешкілерді тырқыратып қуғаным да көз алдыма жиі елестейді. Тірсегіме тірсегім тиіп, қайырма қайысып өзеннен шелектеп су тасып, топырақтан қою лай жасап, оны балақты түріп алып екі аяғыммен езгілеп, иін қандырып барып, кірпіш те құйғанмын. Сиырдың жүнін алақанда жұмырлап уқалап доп жасап, жігерлі жыңғылдан істік ұштап, кімнің істігі ұтқыштығын сынасқан ойындарға да қатысқанмын.

Аяушылығынан гөрі азаптаушылығы басымдау, назынан гөрі наласы көбіректеу балалық шақтың лекіген

Қасым-Жомарт Тоқаевтың Талдықорғанға іссапармен келген кезінде әңгімелесу сәтінен көрініс.

толқынына тосқауыл қою да қиын еді ол кезде. Қаншалықты сабырлылық танытып, байыптылық пейілмен көрген тауқыметтерімді көңілден сылып, сырып тастағым келсе де, дүниежүзілік сұрапыл соғыстың дүрбелеңіне кезіккен жастық шағымның көкірегіме беріштей қатқан қасандарын жібіту де оңайлыққа түспейді екен. Оған жөпшенділікпен мұрша бермейтін көрінеді. Еттен өтіп, сүйекті сындырған таяқтай сірескен, тұңғығы түпсіз тылсымды дүние терізді сезіліп тұратын-ды. Туған жердегі жастық шағым осылай әбігерлікпен өткені мені еңбекке ерте жетеледі. Әлі жетелеп келеді.

– Балалық шақтан бір үзік сыр да бар шығар?

– Сыры да, қыры да жетеді. жастық шағымда жетімдіктің салдарынан жасығаным, қисыны келмей, қиюы қашып, бұйрықты несібеменнен қапелімде қағылып қалатындығым іштей мұңға батырғаныммен, тағдырдың қатыгездеу қиқалаңынан тырбанып шығуға ұмтылғанымда әлеуетімнің әлсіздігіне, жаратқан иемнің қаршадайымнан бұйрықты нәсібеменді кем етіп жаратқанына налитын тұстарымда тарығып қамығатынымын. «Маңдайға жазылғаны осы шығар» деген тоқпейілділікке бой алдырып, тиесілі үлесімнен құр алақан қалған кезде «Мұнысы несі екен?» дегендей таңданыс күй кешкен тұстарым да баршылық. Маңдайыма жазылғаны, пешенеме бұйырылғаны осы болса,

амал нешік деген місе тұту жағына көбірек бейімделіп, көңілім қоңылтаситын еді. Кейбір әділетсіздікке шыдамым жетпей, бас білмейтін бурадай буырқанғаныммен, жанарымнан аққан мұңлы тамшыларды өзекті өртеген өкінішпен қоса жұтып, өзіме-өзім келе алмай мазасызданып, бірауық байыз таба алмай аласапыран арпалысқа түсіп, аласұратын кездерімде ширығудай-ақ ширығатын едім.

Менің жастық шағым осылайша күйбеңді тірліктің күйігін тартумен өтті. Тағдырдың маңдайыма жазғаны осы екен деп мойынсұнғаныммен, қиындықтарды қайсарлықпен ықтыру арқылы, тіршіліктің табиғатын танып-білуге ден қойып, ілгеріге ұмтылуға өзімді-өзім жігерлендіп, намысымды қайрап бақтым десем артық бола қоймас. Менің бастан кешкен осы бір тауқыметтерімді сегіз томдық таңдаулы шығармалар жинақтарымның «Жетім жүрек» атты бірінші томында «Балалық шақтың баяны – аянышты тірлік аяны» бөліміне топтастырдым. Жыр шумақтары қарапайым өрілгенімен орамды ойлары тауқыметтің төлкегінде ширыққан көріністерді, сапырылысқан қайшылықтарды бүкпесіз бейнелеу арқылы өмірдің өзгеріссіз

тұспалдардан тұратын шумақтардан тап-таза жан сырымды, болмысымның бүкпесіз белестерінің асуларының қандайлығын оқығандар аңғаратын шығар деп ойлаймын.

– Өлең жазуды қанша жасыңыздан бастадыңыз?

– Жетінші сыныпта оқып жүрген кезімде алғашқы тырнақалды өлең жазғаным әлі күнге есімде. Оған басты себепкер болған әдебиет және қазақ тілі пәнінен сабақ беретін мұғаліміміз Совет Оразаев еді. Білікті ұстаз ағай бір жолы бөрімізге: «Көктем тақырыбына арнап шағын шығарма жазып келіңдер», – деп үй тапсырмасын берді. Қалай жазарымды білмей, арлы-берлі көп ойландым. Өлең құрастыру оңайлау секілді көрінді. Сонымен төрт-бес шумақ өлең жазып, ертеңіне мұғалім ағайға ұсындым. Үнсіз оқып көрді де: «Мынаны өзің жаздың ба?» – деді. «Иә» – дедім. Ағайым: «Талабың бар екен. Кейбір кем-кетігін түзесе, тәп-тәуір өлең шыққалы тұр. Көне, тағы бір қарап, көрші» – деп ескертпелерін түзетуді талап етті. Әжептеуір өзгеріс енгізіп, қайтадан көшіріп бердім. «Міне, енді өлең шықты» деп мені көңілдендіріп, «жарайсың» деп арқамнап қағып қойды. Ол өлең ағайдың ұсынысымен сол кездегі «Қазақстан пионері» газетіне көп кешікпей басылып шықты. Қатты қуандым. Қияндағы қиялыма қол жеткізгендей күмпиіп жүретіндей әсерге бөленгендігім айдай шындық. Осыдан бастап, өлең жазуға деген ынтам арта түсті десем болады.

Тек өлең ғана емес, Балқаш аудандық газетіне шағын мақалалар мен жаңалықтарды жазып тұруға машықтандым. Газет бетінде жарияланған хабар-ошарларымды оқыған жеңгелерім мені «тілші қайным» деп атайтын. Осылайша қолға қалам ұстап, сезінген-түйсінгендерімді қағаз бетіне түсіру бағытында жетілуіме, қалыптасуыма, арманым жол ашылып, мақсат-мұратым айқындала бастады. Мұндай жолға баруға алғашқы рет игі ықпал жасаған, кейінде туған өңірі таулы аймақтағы Кеген ауылында тұратын ардагер ұстазым Совет Оразаев ағайға айтып та жүрдім. Ол кісі мені көрген жерде «таланты шәкіртім» деуден танбайтын. Мен ұстазым деп құрмет көрсетіп, алдында бас иіп тұратынмын. Ардақты асыл азамат осыдан үш-төрт жыл шамасында о дүниеге озып кетті. Топырағы торқа, жатқан жері жұмақ, иманы салауат болсын жарықтықтың деп тағзым етемін рухына әрдайым.

Әли Ысқабай, Есмұхан Обаев және Нұрпан Оразалин. 2019 ж.

– **Журналистика қалаған маман-дығыңыз ба?**

– Журналист боламын деп армандаған жоқпын. Оның қандай мамандық екенін де білмейтінмін. Бірақ, неге екеніне өзім де іштей қайранмын, кішкене кезімнен газет көрсем, соны қолыма алып оқуға ынтам ауатын да тұратын. Ол кезде газетке қол жете бермейді. Қазіргідей көп басылымдар атымен жоқ кез. Жыртылған жарты газет болса да оқып шығуға ынталанып тұратынмын. Сол құштарлық дағды ма, әлде өмірлік бұйрықты нәсібімді газет арқылы табуға жасаған ием итермеледі ме, әйтеуір онжылдық мектепті бітірген соң бес-алты айдан кейін іштей армандап жүретін редакция табалдырығын аттауыма тура келді. Бұл 1958 жылдың 8 ақпан күні еді. Содан бері аудандық, облыстық, республикалық газет редакцияларының отымен кіріп, күлімен шығып, балауса талантымды баулып, шеберлігімді шыңдап, тәжірибемді толықтырған секілдімін. Ең бастысы журналистика кәсібі жүрегім қалаған сүйікті мамандығыма айналды.

– **Аға буын өкілі ретінде жас ақын-жазушыларды оқысыз ба, олардың аяқ алысын қалай бағалайсыз?**

– Жастар – біздің ізбасар келешегіміз. Олардың жазғандарын оқуға әрдайым көңіл бөлемін. Көп ретте баспадан жаңадан шыққан кітаптары қолға түсе бермейді. Қолға тигенін парақтап оқуға зейін қоюдан еріншектік танытпаймын. Жастардың ішінде, кейінгі кезде қыздар қауымы жиі көрініп жүргеніне қуанамын.

Мысалы, Гүлбақыт Касеннің «Алуа», «Бақыт гүлі» және «Құсқанаты» атты жыр жинақтары менің үйдегі кітапханамның сөресінде тұр. Жай тұрған жоқ. Жүрек тербер үнімен баурап, «тағы бір қарап шықсаңшы» дегендей өзіне тартып, назарымды жиі аудара береді. Себебі, өсіп келеді, талантты ұштап келеді. Жаңа ой-сезімдері иірімдерінің үйірілуін күшейте түскендігі сүйсінтеді. Теңеулері бейнелі. Сөз тіркестері кестелі. Көңілден шыққаны жүрекке жетеді. Сағыныш Намазшамованың жырлары да жүректің алаулап тұратын шынайы сезімдерін дөп басатындығы ұнайды. Өлеңдерінде оқырманын баурай түсетін құдіретті күш бар. Есімі соңғы кезде жиі естіле бастаған ақын ару Мақпал Мыса қарындасымыз қатарластарынан озық шығып, оқырмандарының назарын өзіне бірден аударып, жарық жұлдыздай жарқ етіп көрінуін жақсылыққа балаймын. Алтыншаш Жақиянова мен Торғын Тұрлыбаева да жыр жинақтарын шығарып, оқырманға ұсынғанын білемін. Жыр сапарына сәттілік тілеймін. Ерлан Жүніс терең ойлы мәнерлі жырларымен танымал екені әу бастан аян. Асхат Әмірбаевтың шағын әңгімелері мен ертегілері желісін жүйелі жазатындығымен ерекшеленеді. Қай шығармасын оқысам да, тартымдылығына тұшынамын.

Қазақстан Жазушылар одағының биылғы сәуір айында өткен әдеби жылдың қорытындысын талқылаған жиынында жастар шығармашылығында жаңалық та бар, жалаңдық та бар екендігі атап көрсетілді. Жастардың көш керуенінің жолы ұзақ әлі. Әдебиеттің тұлғалы өкілдерінің жаңа толқын ішінен шығатындығына шек келтірмеймін.

Соңғы кездегі әдебиет саласындағы ең бір қуанарлық жайт – қазақтың танымал шығармаларының жер-жаһанға таныстырыла бастауы. Тұңғыш Президентіміз Нұрсұлтан Назарбаевтың бастамасымен кең байтақ елімізде жүзеге асырылып жатқан «Рухани жаңғыру» бағдарламалық мақаласының аясында «Жаһандағы заманауи қазақстандық мәдениет» жобасы бойынша Біріккен Ұлттар Ұйымының алты тіліне аударылған қазіргі қазақ әдебиеті антологияларының басылып шығуы мен таратуы ұлт тарихында бұрын-соңды болмаған жаңалық. Бұл – мақтанышпен атап өтуге тұрарлық үлкен жетістік. Қазақ әдебиеті мен мәдениетін шетелдіктерге қауыштыру тұрғысынан алғанда теңдесі жоқ бастама деп бағалаған жөн. Осы бір игі іс алдағы кезеңде де жалғасып, әлемдік әдебиет қатарында жастардың да есімдері көрініп, басқа ұлт оқырмандарына таныстырылып, дәйекті түрде дәріптеліп жатса, құба-құп.

– **Бір ғұлама: «Екі нәрсе Сізді дана қылады: оқыған кітабыңыз бен кездескен адамдарыңыз» – депті. Сіздің танымдық көкжиегіңізді кеңейтуге қандай кітаптар мен тұлғалардың ықпалы мол болды дер едіңіз?**

– Ғұламаның бұл тұжырымы өмірлік тәжірибе арқылы түйінделіп даналықпен қорытылған ой екеніне күмән келтірмеймін.

Шындықпен жанасатын ұғым әрі қанатты қағида деп білемін. Рухани азықтың сарқылмас қазынасы – әдеби кітап. Ой-өрісінді дамытатын да осы көркем әдеби басылымдар. Санаға білім нәрін құяды. Жастайымнан көркем әдебиетті оқуға құштарлық танытып ержеттім. Ол кезде кітап та қолға түсе бермейтін. Табылғанын кезектесіп оқитынбыз.

Алғаш рет Қасым Аманжоловтың өлеңдер жинағын парақтадым. Кейін Бауыржан Момышұлы жайлы жазылған

Әли Ысқабай Асанәлі Әшімовпен.

Әзілхан Нұршайықовтың «Ақиқат пен аңыз» романын қызыға оқыдым. Бауыржан атамыздың келіні Зейнеп Ахметованың жазғандарын үзбей оқуға ынтам ауып тұратыны бар. Бұл туындыларда адамгершілікке үндейтін нақты тағылымды мысалдар жетіп артылады. Ұлттық салт-дәстүрімізді терең дәріптейді. Кісілік пен кішілікті ажырата білуге, кімнің-кім екендігін жыға тануға жетелейді. Ал бар жақсыны кітап арқылы жадына тоқып, санасына молынан сіңірген бала даналыққа қарай бой түзетіндігіне күмән келтірмеймін. Теріс қылықтан бойын аулақ ұстап, жамандықтан жиреніп жүреді деп топшылаймын.

Тұлғасы биік адамдармен иықтасып жүру, жанына жақын барып, өсиетті сөзін тыңдап, ақылын жадыға тоқып өсу де үлкен мәртебе. Театр мен кино саласының көрнекті әрі тұғырлы тұлғасы атанған абыз ақсақал Асанәлі Әшімұлының арнайы шақырумен үйінде қонақта болғаным бар. Дастарқан басында әдебиет пен өнердің танымал білікті өкілдері Нұрлан Оразалин, Есмұхан Обаев және басқа белгілі жайсаң азаматтар басқосқан әңгіменің тұшымдылығы мен әсері мен үшін үлкен мектеп сынды көрінді. Ұлтты ұйыстырудағы құнды пікірлері қандай тамаша! Ұлттық намысты найзағайдай жарқылдатып, ел даңқын арттырудағы тоқтамдары да толғамды ой толғауға негізделген. Үлкендердің ізеттілігі, кісілік кербездіктері, биязы бипаздықпен әдеп сақтауы, бірі-бірін әспеттеп ілтипат көрсетуі, сыпайы қарым-қатынасы, кезекпен сөз сөйлеуі, мәнерлі әңгімелері қатты ұнады. Міне, осындай ортадағы тұлғалардың үлгісі мен өнегесі білгенді одан әрі бекемдей түсуге, білмегенді үйренуге игі ықпал ететіндігіне сенімім көміл. Әрі тәрбиесі мен фибраты мол ғанибет емес пе?! Даналық жолға жетелейтін көргенділік пен тәлімгерлік тұрғыдағы адами қасиеттер осындай тұлғалардан талбойыңа даритындығы риясыз шындық. Даналардың атақ-даңқы ел-жұртын кемелдендіру игілігіне қызмет етуге жарап жатса, маңыздылығын тіптен арттыра түсері хақ.

– **Рухани байлықты молайтып, ұдайы дамыта беру үшін не істеу керек?**

– «Рухани жаңғыру» бағдарламалық мақаласының негізгі бағыты ұлтымыздың, халқымыздың қанына сіңген қазақтың жанының өзегі болып табылатын дәстүрлі салт-мыздағы құндылықтарды бүгінгі заманауи талаптарына сай жаңғыртып жаңартуға бағытталған идея екені даусыз. Әрі ұлттымыз үшін құнды бастама. Қанымыз бен жанымызға терең сіңген, біртұтас киелі қасиетке айналған құндылықтарымызды ұмыту дегеніміз – ұлттық қадір-қасиетімізді ұмытумен бірдей.

Шынын айтқанда, біз – қазақ халқы, Кеңестік дәуірде ұлттық болмысымызға тән қасиетіміздің көптеген құндылықтарынан көз жазып қалдық. Даурықпа саясаттың салдарынан адами келбетімізді мүлдем басқа бағытқа бұрып, тілімізден де, ділімізден де айырылуға аз-ақ қалдық емес пе? Ал имандылыққа үйретін қасиетті дінімізді апиын десіп, қарадай

безіндік. Осы олқылықтарды қалпына келтірудің басты шарттары Елбасының «Рухани жаңғыру» бағдарламасында жан-жақты қамтылған. Онда белгіленген шаралар бүгінде жер-жерде жаппай жүзеге асырылып жатыр. Оңды өрлеулі өзгерістер де, жасампаздықтың жарқын көріністері де жеткілікті.

Ендігі міндет – бағытымызды баянды етіп, әлемдік бәсекелестікке қабілетті ұлтты қалыптастыру арқылы байырғы құндылықтарымызды жарқыратып көрсету арқылы «Міне, қазақ халқы осындай!» дегізерліктей дәрежеге жеткізу-іміз шарт. Ол үшін қазіргі заман талабына сай келетін дамыған өркениетті елдердің сапына теңелу мақсатында индустриялық ортаны кешенді түрде дамытып, кәсіпкерлікті іскерлікпен игеріп, инновациялық жобалардың ауқымын кеңейтіп, өндіріс саласында өнімділік мүмкіндігі мол, алымдылығы жоғары жаңа технологияларды игеруді дамытып, сандық жүйемен жұмыс істеуге толықтай бетбұрыс жаса-ғанымыз абзал.

Бұл бағытта еліміздің жас қайраты – жалынды жастарға жүктелінетін жауапкершілік өте зор. Келешегімізді көркейтетін жастарымыз. Солар білімді, білікті, өнерлі, жаңалықты игеруге құштарлық танытып, ел намыс қорғайтын ақиықты азаматтар болса, көк туымыз жоғарыда желбіреп, тұғырлы биігіміздің ғұмыры мәңгілік болмақ.

– **Сіздің елге танымал болуыңызға игі ықпал жасаған кім, қандай пәрменді күш?**

– Журналистік қызметте жүрген кездерімде жанымға айрықша жігер беріп, шеберлігімді шыңдауға бағыт-бағдар нұсқап, ықыласымды игі іске ынтықтырған қолыма ұстаған алтын қаламымды ең бір құдіретті қару деп бағалаймын. Неге десеніз, мен замандастарыммен иықтаса жүріп жақсы нәтижелерге қол жеткізген болсам, ой-өрісімді кеңейтуге, іс-тәжірибемді жетілдіріп, шыңдап ширата түсуге баулыған, бақытымды баянды етуге жетелеген құрыш қылыштай қаруым – қаламым. Ел көріп, жер тануыма, туған жерге, Отанға деген махаббатымды арттыруға, жұмыс бабымен әр деңгейдегі игі жақсылармен танысып, етене жақын араласып, кейбірімен иықтасып жүруіме алтын көпір іспетті

Әли Ысқабай Әлімғазы Райымбековпен.

құралға айналғанын қалам арқылы келген фибрат деп білемін.

Неге десен, қаламым дүниеге деген көзқарасымды берік қалыптастырды. Бала күнгі бұйығы қабілетімді ұштап, ой-өрісімді кеңейтуге қол ашты. Арман асқарына қанат қақтырды. Тіршілік түйткілдерін ой сүзгісіне салып, болашақты болжап, топшылауға, тәнірекке байыппен қарауға баулыды. Дүниетанымымды дамытуыма сара сана-сезімнің сәулесін шашты. Мақсат-мұратқа жетуге даңғыл бағыт-көрсетіп, жол сілтеді. Сүрінсем демеген, жығылсам тік көтерген жаны жайсаң жандармен таныстырды. Қиналғанда жүгінің ауыр жағын көтерісетін, шиеленіскен түйіннің күрмеуін шешісуден шет қалмайтын, ашық сырласатын, шынайы сыйласатын жүрегі жомарт достармен қауыштырды.

Мен ел ағасы атанған игі жақсылар мен ізеттілігі мол зиялылардың қолтықтан демеуімен жетілдім. Солардың жебеуімен өсіп-өркендеп, солармен көркейдім. Олай дейтінім, жанымға жақын жүретін жайсаңдардың бойындағы ең тұшымды да татымды қасиеттері жанымға шырайлы шуағын төкті. Нар тұлғалардың нұрлы жүздерін, жарқын келбеттерін көз алдыма елестетсем, жүрегіме ізгілік нұры құйылғандай сезінетін кезім де жиі. Олардың ізгі ниетті ілтипатты лебіздері елгезек жанымды елпіндетіп, жүрегімді

лүпілдетіп, тұла бойымды бүгінге дейін жылытып жүреді. Сол бір ізгілікті ниеттен ажырата көрмесін деп тілеймін жаратқан иемнен.

– **Балаларға арналып жазылған шығармаларыңыздың қайсысын жоғары бағалайсыз?**

– Жасөспірімдерге арналған әдебиет жанрларының барлық түріне қалам тарттым десем болады. Жаңылтпаш, жұмбақ, санамақ, мазақтамалар, ертегі, өтірік өлеңдер және басқа жанрларды қамтыдым. Осылардың ішіндегі өзімше шоқтығы биігі «777 жұмбақ» кітабым деймін. Ол сұраныс бойынша республикалық баспалардан төр рет қайталап басылып, жалпы таралымы алпыс мың данаға жуықтады. Осы кітабымды тағы да қайта қарап, көлемін кеңейтіп, жаңа жұмбақтармен толықтырып, «1111 жұмбақ» деп аталатын кітабымды баспаға ұсындым. Балалардың ойлау қабілетін ұштайтын әдеби туындының өз оқырмандарын табатындығына сенімдімін.

– **Журналистік саладағы жемісті еңбегіңіз өз бағасын алған болар?**

– Көп жылғы шығармашылық саладағы жемісті еңбегім мен қызметім ескеріліп, тиісті орындардан лайықты бағасын бергендігіне риясыз ризашылдығымды білдіремін. Атап айтқанда, Қазақ ССР Жоғарғы Советі Президиумының 1989 жылға 24 мамырдағы Жарлығымен «Қазақстан Республикасының еңбек сіңірген мәдениет қызметкері» атанып, Алматы облыстық Мәслихатының 2005 жылғы 19 тамыздағы №19-140 шешімімен «Алматы облысының Құрметті азаматы» атағы беріліп, есімім «Жетісу элитасы» кітабына енгізілді. «Еңбектегі ерлігі үшін», «Еңбек ардагері» және «Қазақстан Республикасының Тәуелсіздігіне – 25 жыл» және «Қазақстан ардагерлер ұйымына 30 жыл» мерекелік медальдарымен, сондай-ақ 2018 жылғы 30 сәуірдегі Жарлығымен Ресей халықтық комитетінің «Польза честь и слава» орденімен, Қоғамдық марапаттар мен атақтар жөніндегі Республикалық Кеңесінің 1018 жылғы 19 маусымдағы №141 бұйрығы бойынша «Қазақ журналистикасының қайраткері» медалімен марапатталғанмын. Алматы облысы әкімдігі мен басқада қоғамдық ұйымдары тарапынан көптеген Құрмет грамоталарымен, дипломдармен, Алғыс хаттарымен марапатталғанмын. Қазақстан Журналистер одағы сыйлығының лауреатымын, Елбасының «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» мақаласы аясында Алматы облысы әкімдігінің жүлдесі үшін бұқаралық ақпарат құралдары өкілдерінің арасында 2018 жылы өткізілген «Самғау» байқауының бірінші дәрежелі дипломының иегері атандым. Қазақстан Жазушылары мен Журналистер одағының мүшесімін.

– **Бүгінде сексеннің сеңгіріне шығып отырсыз. Артыңызда өнегелі өмірдің жолы жатыр. Осы жолда не таптыңыз, не жоғалттыңыз? Не нәрсеге өкінесіз? Не нәрсеге тәубе дейсіз?**

– Иә, сексеннің ауылына қарай қадам басып отырмын. Осы сексен жылдың алпыс жылы баспасөз саласында қызмет істеуге бағытталды. Аз уақыт емес. Жасымды жетімдік зардабын шегіп өскеніммен, еңбек етуге кірскеннен бергі кезеңде бір салада тұрақты жұмыс істеп, жемісін жеп, бақуатты тұрмыс құрғандығыма, құдай қосқан қосағым Елеусіз Тлеубайқызы екеуіміз ұлдарымыз бен қыздарымызды тәрбиелеп өсіріп, олардан немерелер мен шөберелер сүйгенімізге тәуба дейміз. Бақытымды да, құт-берекемді де қолға ұстаған қаламнан, журналистік мамандықтан таптым десем еш артықтығы болмас. Өкінетін сәттерім де баршылық. Жұмысбастылыққа салынып, алғашқы жылдарда әдеби шығармалар жазуға көңіл бөлмей, біраз уақытты жоғалтып алғанымға ішім удай ашиды. Ал қол жеткен табыстарыма, әдеби шығармаларының баспадан шыққандығына, оқырмандардың жылы қабылдағандарына қанағаттанғандық пейіл танытамын.

– **Өмірден көрген-түйгендеріңізді қорыта келе оқырманға тілегіңізді айтсаңыз.**

– Тәуелсіздігіміз тұғырлы, Мәңгілік еліміз ғұмырлы, шаттыққа кенелген жүзіміз күн нұрлы болсын. Аспанымыз тыныш, ел бірлігі құрыш, еңбегі ырыс, бағыты дұрыс болғай деп тілеймін.

– **Сұхбатыңызға көп рақмет!**

Сұхбатты жүргізген

Шынар ЖЕҢІСҚЫЗЫ.

В АЛМАТИНСКОЙ ОБЛАСТИ ПРОВЕДЕН БРИФИНГ В СВЯЗИ С НАЧАЛОМ КУПАЛЬНОГО СЕЗОНА

На брифинге приняли участие представители республиканских и областных средств массовой информации. Спикерами выступили: заместитель начальника Департамента по чрезвычайным ситуациям Алматинской области полковник Тураров Сериккан Женисович, руководитель Оперативно-спасательного отряда ДЧС области Чарапиев Сайлаубек Топеубекович.

В ходе брифинга полковник Тураров рассказал о подготовке к купальному сезону, довел до сведения представителей СМИ меры принимаемые местными исполнительными органами и Департаментом по ЧС области по недопущению чрезвычайных ситуаций на воде. Так же им озвучены основные причины гибели людей на воде прошлых лет и правила предосторожности граждан, принимаемые меры по снижению несчастных случаев в период купального сезона.

«Причинами чрезвычайных ситуаций на воде является неорганизованный отдых граждан на неконтролируемых спасателями водоемах незнание или несоблюдение правил безопасности на воде не выполнение владельцами частных зон отдыха требований безопасности на воде, неумение плавать, переоценка сил при плавании и оставление детей у воды без должного присмотра взрослых.

Департаментом проводится планомерная работа к подготовке проведения безопасного купального сезона 2019 года. Проводятся круглые столы, выступления и публикации в средствах массовой информации, встречи с владельцами частных зон и баз отдыха» - сказал С. Тураров.

По сообщениям пресс-служба ДЧС Алматинской области 31 мая 2019 года в филиале «Службы центральных коммуникаций Алматинской области» был проведен брифинг. Основная цель проведенного брифинга – информирование населения о мерах безопасности на воде в период купального сезона.

Руководитель Оперативно-спасательного отряда Сайлаубек Чарапиев на брифинге рассказал о готовности отряда к предстоящему купальному сезону, и что с 24 мая текущего года весь личный состав отряда, на период купального сезона переведен на усиленный ва-

риант несения службы и на опасных участках водоемов дополнительно созданы мобильные спасательные посты из числа свободных смен спасательных подразделений.

Также на брифинге сотрудниками филиала ГУ «Центр медицины катастроф» был организован наглядный показ оказания первой медицинской помощи при утоплении с использованием манекена. Через представителей СМИ населению были доведены базовые знания по спасению утопающих.

В конце брифинга журналисты задавали интересующие их вопросы, на что на месте были получены исчерпывающие ответы.

А. МУРАТКЫЗЫ.

ТВОРЧЕСКАЯ ВЫСТАВКА В ГОРОДСКОМ СУДЕ

В НАСТОЯЩЕЕ ВРЕМЯ СУДЫ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН РАБОТАЮТ НАД ПИЛОТНЫМИ ПРОЕКТАМИ ПО РАЗВИТИЮ ПРИМИРИТЕЛЬНЫХ ПРОЦЕДУР «СЕМЕЙНЫЙ СУД», «ПРИМИРЕНИЕ: ДО СУДА, В СУДЕ», С ЦЕЛЮ ПОВЫШЕНИЯ ДОВЕРИЯ ГРАЖДАН К ПРАВОСУДИЮ И ВЕРХОВЕНСТВУ ПРАВА. ПРОЕКТ ВЫЗЫВАЕТ У ГРАЖДАН ОДОБРЕНИЕ.

В целях улучшения работы в данном направлении Талдыкорганский городской суд организовал выставку под названием «Творческий калейдоскоп» – «Счастье и дружба глазами детей» детских рисунков «Счастливое детство», «Счастливая семья», «Скоро каникулы», «Где согласие, там и победа», «Семья: спорт и природа», «Жить и работать в мире и согласии», «Поделись своей добротой» и ожидаем, что результаты будут содействовать мирному разрешению споров гражданами.

Для участия в данном мероприятии были приглашены учащиеся художественно-эстетического, декоративно-прикладного классов ГKKП «Детская художественная школа» ГУ «Отдел образования г.Талдыкорган» и ГKKП «Дворец школьников г.Талдыкорган» с работами на указанные темы. Юные ху-

дожники посвятили свои работы семейным ценностям.

Данное мероприятие было приурочено Международному дню защиты детей и прошло в рамках пилотного проекта «Семейный суд». Мероприятие открыла вступительным словом судья городского суда Сара Жанбырбаева и впервые очередь поздравила детей с праздником и пожелала крепкого здоровья, счастливо-го детства.

В свою очередь, судья областного суда, координатор пилотного проекта Симузар Курбанова отметила важность подобных мероприятий, ознакомилась с работой каждого юного художника.

Вместе с тем, участникам выставки были вручены благодарственные письма и в конце детям организовали сладости и фрукты.

Ш. ХАМИТОВ.

ВИДЫ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ВЗЫСКАНИЙ

Административное взыскание является мерой государственного принуждения, применяемой уполномоченными на то законом судьей, органами (должностными лицами) за совершение административного правонарушения, и заключается в предусмотренном настоящим Кодексом лишении или ограничении прав и свобод лица, совершившего такое правонарушение. Административное взыскание применяется в целях воспитания лица, совершившего правонарушение, в духе соблюдения требований законодательства и уважения правопорядка, а также предупреждения совершения

новых правонарушений, как самим правонарушителем, так и другими лицами. Административное взыскание не имеет своей целью причинение физических страданий лицу, совершившему административное правонарушение, или унижение его человеческого достоинства, а также нанесение вреда деловой репутации юридического лица. Административное взыскание не является средством возмещения имущественного ущерба. Причиненный административным правонарушением вред возмещается в порядке, предусмотренном статьей 59 настоящего Кодекса. В соответствии ст.41 КоАП РК, за совершение административных

правонарушений могут применяться следующие административные взыскания:

- 1) предупреждение;
- 2) административный штраф;
- 3) конфискация предмета, явившегося орудием либо предметом совершения административного правонарушения, а равно имущества, полученного вследствие совершения административного правонарушения;
- 4) лишение специального права;
- 5) лишение разрешения либо приостановление его действия, а также исключение из реестра;
- 6) приостановление или запрещение деятельности;

права, лишение разрешения либо приостановление его действия, а также исключение из реестра, приостановление или запрещение деятельности или отдельных ее видов, а также административное выдворение за пределы Республики Казахстан иностранца или лица без гражданства. Конфискация, принудительный снос незаконно возводимого или возведенного строения могут применяться только в качестве дополнительного административного взыскания.

Бауыржан Серикович АСКАРОВ,
Старший прокурор отдела
прокуратуры г.Талдыкорган,
юрист 1-го класса

БИЗНЕСКЕ АРНАЛҒАН
ҮКІМЕТ

ҚР ҮКІП
АТАМЕКЕН

ПРАВИТЕЛЬСТВО
ДЛЯ БИЗНЕСА

ПРОВЕДЕН ОБУЧАЮЩИЙ СЕМИНАР

ПО СООБЩЕНИЮ ПРЕСС-СЛУЖБЫ АЛМАТИНСКОЙ ОБЛАСТНОЙ ПАЛАТЫ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ, В ТАЛДЫКОРГАНЕ ДЛЯ УЧАСТНИКОВ КОНКУРСОВ «АЛТЫН САПА» И «ЛУЧШИЙ ТОВАР КАЗАХСТАНА» ПРОВЕДЕН ОБУЧАЮЩИЙ СЕМИНАР. В РАБОТЕ СЕМИНАРА ПРИНЯЛИ УЧАСТИЕ ПРЕДСТАВИТЕЛИ ПОРЯДКА 40 ПРЕДПРИЯТИЙ, БОЛЬШИНСТВО ИЗ КОТОРЫХ ПЛАНИРУЮТ ВПЕРВЫЕ ПОБОРОТЬСЯ ЗА ПРИЗОВЫЕ МЕСТА.

не только на региональном уровне, но и на республиканской и международной аренах», – подчеркнула Салтанат Абдикаримова.

Далее спикер рассказала о требованиях и условиях проведения конкурсов, подготовке необходимых конкурсных материалов, а также разъяснила понятия критериев оценки.

На конкурсе «Лучший товар Казахстана» компания предоставляет определенный продукт, который конкурирует с остальными товарами участников. В конкурсе «Алтын Сапа» соревнование бизнес-процессов и систем менеджмента компаний.

Предприниматели, желающие принять участие в конкурсе на соискание премии Президента РК «Алтын Сапа» и конкурс-выставке «Лучший товар Казахстана» должны представить заявки и материалы в Региональную палату предпринимателей или в электронном виде на сайте www.altynsapa.kz.

Компания «Промкомплект-Б» – один из участников обучающего семинара. Производственная компания выпускает дорожные бордюры, тротуарные плитки и различные строительные блоки.

«Мы на рынке с 2001 года. Качество продукции подтверждается сертификатами качества. В этом году мы приняли решение об участии в конкурсе. Хотим заявить о нашей продукции и стать более узнаваемыми и востребованными», – сказал маркетолог компании Канаш Ко-саев.

Популярности и расширения своих сетей планируется добиться

через участие в конкурсе ТОО «Текели Кондитер». Предприятие под брендом «Алақай» выпускает более 20 наименований кондитерских изделий в городе Текели.

«Нашей компании в этом году исполнилось 19 лет, и мы работаем во всех регионах Казахстана. Были лауреатами конкурса «Сауда үздігі». Теперь хотим выйти на совершенно новый уровень. Надеемся, что у нас все получится», – поделилась мнением специалист компании Мольдир Жунисова.

Заявить о себе в этом году намерена ТОО «Sachiko-OlzaProducts», которое является первым и единственным в Казахстане производителем детских одноразовых подгузников. Предприятие открылось в 2013 году.

«Наши подгузники продаются в Казахстане и экспортируются в Узбекистан, Беларусь и Кыргызстан. Производство подгузников осуществляется на высокотехнологичном и полностью автоматизированном японском оборудовании. Мы впервые участвуем в конкурсах такого рода. Наша цель – раскрутить и продвинуть свой бренд», – отметила менеджер по ВЭД Диля Сембі.

В завершение мероприятия участники семинара получили сертификаты о прохождении обучения. Напоминим, что региональный конкурс-выставка «Лучший товар Казахстана» пройдет в конце июня в здании Палаты предпринимателей в Талдыкоргане.

Ш. БАТЫРХАНОВ.

Управляющий директор по организации республиканских конкурсов НПП РК «Атамекен» Салтанат Абдикаримова в своем приветственном слове поблагодарила представителей компаний за участие в семинаре и отметила важность участия в конкурсах качества.

«Алматинская область удивляет каждый год. Очень радует, что в этом году много новых компаний из разных отраслей и направлений деятельности. Прошлом году компании области завоевали два призовых места в премии президента «Алтын сапа» и три места в конкурсе-выставке «Лучший товар Казахстана». Поэтому очень важно правильно заполнить и представить все документы, выбрать номинацию в конкурсе, в котором планируете участвовать. Конкурсы качества отличная возможность заявить о компании и бренде и стать известным

Бейсенбі - Четверг, 13 маусым

ҚАЗАҚСТАН

06.05 Көшпенділер
06.25,13.00, 17.00, 20.00,
00.10,03.10 AQPAPAT
07.00 «TANSHOLPAN»
09.00 AQPAPAT
10.00 Т/с «Абысындар»
10.40, 18.10 Т/х «Қайран күндер»
12.35, 01.35 «SERPIN»
13.10, 20.40 Т/х «Қызыл алма»
14.10,02.25 «Қызық екен»
15.00, 21.40 Т/х «Гүлпері»
16.00,00.45 «SHANYRAQ»
17.45,03.45 «Өзілман»
22.40 «Қайырлы кеш,Қазақстан!»
02.00 «Жан жылуы»
04.30 «Көңіл толқыны»

КТК
07.05 Кешкі жаңалықтар
07.30 Т/х «Қайсар жесір»
08.30 Т/х «Тағдыр қосқан асыл жар»
09.50 Новости
10.30,21.40 Т/с «Лесник»
12.40, 23.50 Х/ф «Королева бандитов»
14.30 Т/с «Другая жизнь Маргариты»
16.30, 02.25 Т/с «Аталар сөзі»
17.15 Мерекелік концерт
18.00, 01.20 Т/с «Сүйікті Де-низ-2»
19.30 Кешкі жаңалықтар
20.00 Астарлы ақиқат
21.00 Вечерные новости
03.00 «Әйел қырық шырақты»
03.45-04.30 КТК қоржынынан

ЖЕТІСУ
07. 05 Өн әлемі.
07.30«Таңжарық» ақпаратты-сазды бағдарлама
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 Ем болсын
10.15 Мультфильм
10.30 Ұлт пен рух
11.00 Телесериал «Ақ күң»
12.00 Шашу
12.50 Net.laik
13.00 Арнайы репортаж
13.25 Құтты қонақ
14.15 А.Мұсаходжаеваның концерті
16.00 Экспедиция ТВ-2
16.45 Ем болсын
17.00 Жаңалықтар
17.20 Новости
17.35 Д/ф «Ұрын бару»
18.00 Шашу
19.00 Тұжырым
19.30 Жетісуға 20 жыл
20.30 Жаңалықтар
21.00 Тастүлек
21.30 Новости
22.00 Телесериал «Ақ күң»
23.00 Жаңалықтар
23.30 Новости

АСТАНА
06.00, 21.00 Т/х «Таңдауым сен»
07.00 Аружанмен бой жазу жаттығулары
07.10 Разминка с Аружан
07.20 «Қош келдіңіз!»жобасы
08.00,13.30 Мультфильм
09.50 «Доктор рекомендует»
10.00, 22.00 Т/х «Абысындар»
11.30«Акватория»
14.00 Күндізгіжаңалықтар
14.20 «Moneytime»
14.40 «ТенгеманияNEXT»
15.00 «Үздік әндер»
17.30 «Ruh.kz»
18.00 Т/х «Қыз ғұмыры»
19.00 Т/с «№309 »
20.00, 03.00 Жаңалықтар
20.30, 03.30 «Новости 20.30»
23.30 «Бір туған»
00.30 Т/х «Қара нан»
02.30 Өн мен Өзіл

Жұма - Пятница, 14 маусым

ҚАЗАҚСТАН

06.05 Көшпенділер
06.30,13.00, 17.00, 20.00,
00.55,03.30 AQPAPAT
07.00 «TANSHOLPAN»
09.00 «Ақпарат»
10.00 «Абысындар»
10.40, 18.10 «Қайран күндер»
12.3502.20 Арнайы жоба
13.10, 20.40 Т/х «Қызыл алма»
14.10,02.45 Қызық екен
15.00,21.40 Т/х «Гүлпері»
16.00,01.30 «Шипагер»
17.15,04.05«Өзілмән»
22.40 «Қайырлы кеш,Қазақстан!»
00.15, 04.50 Парасат майданы.
Мен әлі ораламын

ХАБАР
06.00 Тамаша
07.00,10.00 М/с «Тобот»
07.30, 08.10, 09.10 «Таңғы хабар»
08.00, 12.00 Жаңалықтар
09.00, 13.00 Новости
10.20 Тур де Хабар
10.50,19.30 Т/х «Келінжан»
11.15,15.30 Т/с «На крыльях любви»
12.10 Т/х. «Тарих.Тағдыр. Тұлға»
13.10 Мегахит «Ночь отдыха для мам»
15.00 «Народный контроль»
15.15 Art global
16.20 «Кім мықты»
17.30 Религия. Сегодня
18.00 «Жұмбақ жандар»
18.45 «Ғашық жүрек»
20.00, 00.50 Қорытынды жаңалықтар
20.30 «Бетпе-бет»
21.00 Итоги дня
21.30 «Борг/Макинрой»
23.20 Khabar boxing
01.20 «Өсем әуен»

АСТАНА
06.00,21.00 «Таңдауым сен»
07.00Аружанмен бой жазу
07.10 Разминка с Аружан
07.20 «Қош келдіңіз»
08.00,13.30 Мультфильм
09.50 «Доктор рекомендует»
10.00, 22.00 т/х «Абысындар»
11.30 «Акватория»
14.00 Күндізгі жаңалықтар
14.20 Үздік әндер.Қайрат Нұртас
15.30 «Мейірім»
17.30 «Ruh.kz»
18.00 Т/х «Қыз ғұмыры»
19.00 Т/х «№309»
20.00,02.30 Жаңалықтар
20.30,03.00 Новости
23.30 «Бір туған»
00.30 Т/х «Қара нан»
03.30 Күлдірген

ЕВРАЗИЯ
06.00 Той базар
06.45, 18.00 Басты жаңалықтар
07.45 Жұма уағызы
08.00 Доброе утро
11.00 Сериал «Диверсант.Конец войны»
12.00 Қалаулым
15.00 Х/ф «Эластико»
16.50 «Жди меня» Казахстан»
18.45, 02.45 «Заң сөйлесін»
20.00 Главные новости

ЕВРАЗИЯ
06.00, 03.30 Т/х «Терра нова»
06.50, 02.50 Тамаша сити
07.40 «Басты бағдарлама»
08.30 «Ұшқалақ»
08.40 «Воскресенные бесе-ды»
08.50 Х\ф «Лекарство для бабушки»
12.35, 03.00 «Контент»
13.15 «Лучше всех»
14.20 М/ф
16.00 Сериал «Коммуналка»
20.00 «Аналитика»

КТК
07.05 «КТК қоржынынан»
07.20 «Аман болшы, ағайын»
09.00, 03.20 Басты рельде
09.30 «Юрмала»
11.30 мелодр. «Злоумыш-ленница»
15.30, 02.00 К/ф «Мен жұлдызбын»
17.20 Концерт
20.00 «Аптап»
21.00 Портрет недели
22.00 Слуги народа
22.30 «Вторая молодость» мелодрама
00.30 Я стесняюсь своего тела
03.45 «Көріпкел»

ЖЕТІСУ
07.05 Өн әлемі
07.30 «Таңжарық» ақпаратты-сазды бағдарлама
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 Ем болсын
10.10 Мультфильм
10.30 Тұжырым
11.00 Телесериал «Ақ күң»
11.45 Программа «Разрушение мифов»
12.00 Шашу
13.00 Жетісуға 20 жыл
14.00 Тастүлек
14.20 Ө.Сембинаның концерті
16.05 Цикл «Правила жизни».
16.45 Ем болсын
17.00 Жаңалықтар
17.20 Новости
17.35 Д/ф «Әлем таныған - Әнуар»
18.00 Шашу
19.00 Диалог
19.30 Болмыс
20.15 Экономика
20.30 Жаңалықтар
21.00 Ел мен жер
21.30 Новости
22.00 Телесериал «Ақ күң»
23.00 Жаңалықтар
23.30 Новости

7 КАНАЛ
06.00, 12.50 «Жаңа келін»
07.50, 20.00, 03.00 Т/х. «Элиф»
09.00 М/с «Мэрри и ведьмин цветок»
11.00 «Смеяться разрешается»
15.00 «Шап-Шаншар»
16.00 «Япырай»
16.40 «Роковая песня»
17.45 «Спецотряд Кобра- 11»
18.45 Айнаонлайн
19.00 Әкесінің баласы
21.00 Лоторея «777»
21.05 Х/ф «Шанхайский пере-возчик»
23.00 «Уроки выживания»
00.50 «Красная жара»
03.45 Қуырдақ
04.30 Гу-гулет
05.00 «Жеңіп көр»

ЖЕТІСУ
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 Мультфильм
10.15 Өн әлемі
10.30 Спорт тайм
11.00 Ауылдағы ағайын
11.30 Медкеңес
12.00 Бағбан
12.25 Балдаурен
13.05 Жетісуға 20 жыл
13.40 Концерт «Егізім»
15.45 Құтты қонақ
16.30 Net.laik
16.40 Туржорық
17.00 Арнайы репортаж
17.30 Ұлт пен рух
18.00 Ел мен жер
18.30 Бағбан
18.50 Өн әлемі
19.00 Спорт тайм
19.30 Балдаурен
20.15 Полицейская служба
20.30 Апта (қаз)
21.15 Жетісуға 20 жыл
21.30 Апта (рус)

Сенбі - Суббота, 15 маусым

ҚАЗАҚСТАН

06.05 Ақпарат
06.40 Қызық екен
07.30 Т/х «Айналайын»
08.50 «Сәлем Қазақстан»
09.45 «Абысындар»
10.35 М/х «Перизаттар. Қысқы орманның құпиясы»
11.50 «Иірім.Ана қадірі»
15.10 Концерт«Нұрбулин»
17.00 К/ф «Келін де адам»
19.00, 02.50 «MASELE»
19.35, 05.00 Д/ф «Тұлға»
20.00, 03.30 «MINBER»
20.50 «Өзіл әлемі»
22.30 «Jaidarnap»
00.00,04.15 «Дара жол»
00.45 Драма «Аспан балала-ры»
02.25 Арнайы жоба

КТК
07.05, 02.00 Т/х «Үлкен үй-2»
08.30, 04.30,05.30 «Мерекелік концерт»
09.30, 01.30 Х/ф «Юрмала»
11.20 «Соломоново решение»
15.20 «Әйел қырық шырақты»
16.30,03.15 К/ф «Бейтаныс жұлдыз»
18.00 «Мафия мен тақия»
21.00 «Большие новости»
22.00 Мелодрамма «Злоумыш-ленница»
04.30-05.30 «Біздің концерт»

ХАБАР
06.00 «Ұят болмасын»
06.45 Концерт
09.00 «Өзін өзі тану»
09.10 «Я – чемпион»
09.40 М/с «Юху и его друзья»
10.00 М/ф «О рыбаке и его жене»
11.00, 00.10 «Марс»
11.45 Тайны.Судьбы.Имена
12.30 Д/ф. «Бір туынды тарихы»
13.00,01.00 Т/х.«Сені іздедім»
13.50 Кел, Шырқайы!
15.25 мегахит «Борг/Макин-рой»
17.15 Т/х. «Келінжан»
19.15 «ҚызықTimes»
20.15 «Миллион кімге бұйырады?»
21.00 Жеті күн
22.00 «Идеальный шторм»
01.50 «Өсем әуен»

АСТАНА
06.00, 02.10 Күлдірген
07.00, 21.10 Т/х. «Таңдауым сен»
08.00, 12.00 Мультфильм
09.30, 11.30 Money Time
09.45, 11.45 ТенгеманияNext
10.00, 22.10 Абысындар
13.00 Концерт «Жұлдыздар айтысады»
14.40 К/ф «Айгерім»
16.40 Х/ф «Подкидыш»
18.30,01.40 KazNet
19.00 Ел аузында
20.00 Біздің уақыт
20.45 Д/ф «Бірегей»
23.10 Кино «Путешественник»

ЕВРАЗИЯ
06.00 Т/х «Теранова»
07.00, 03.45Тамаша сити
07.50 Басты жаңалықтар
08.40 Ұшқалақ
08.50 Х/ф «Верность»
12.35 «Фабрика грез»
13.00, 22.00, 02.00 Паутина+
13.40 «Три аккорда»
16.05 Х/ф. «Не говори мне прощай»

ЖЕТІСУ
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 Мультфильм
10.15 Өн әлемі
10.30 Спорт тайм
11.00 Ауылдағы ағайын
11.30 Медкеңес
12.00 Бағбан
12.25 Балдаурен
13.05 Жетісуға 20 жыл
13.40 Концерт «Егізім»
15.45 Құтты қонақ
16.30 Net.laik
16.40 Туржорық
17.00 Арнайы репортаж
17.30 Ұлт пен рух
18.00 Ел мен жер
18.30 Бағбан
18.50 Өн әлемі
19.00 Спорт тайм
19.30 Балдаурен
20.15 Полицейская служба
20.30 Апта (қаз)
21.15 Жетісуға 20 жыл
21.30 Апта (рус)

ЖЕТІСУ
07.30 «Таңжарық» ақпаратты-сазды бағдарлама
09.00 Жаңалықтар
09.30 Новости
10.00 Ем болсын
10.15 Экономика
10.30 Ел мен жер
11.00 Телесериал «Ақ күң»
11.45 Мультфильм
12.00 Шашу
12.50 Net.laik
13.00 Болмыс
13.50 Концерт «Жасай бер Қазақстан»
15.45 Д.ф «Путешествие воды».
16.45 Өн әлемі
17.00 Жаңалықтар
17.20 Новости
17.35 Мультфильм
17.45 Концерт «Дуэль тено-ров и басов»
19.00 Медкеңес
19.20 Спорт тайм
19.40 Полиция қызметі
20.00 Ауылдағы ағайын
20.30 Жаңалықтар
21.00 Бағбан
21.30 Новости
22.00 Ғибратты қазына
23.00 Жаңалықтар
23.25 Новости
23.50 Өн әлемі

7 КАНАЛ
06.00 «Қыздар арасында»
07.00 «Қуырдақ»
07.30 «Гу-гулет»
08.00 «Айнаонлайн»
08.30 М/с «Әуежай»
09.00 «Даша и друзья»
11.10 М/ф «Маленький принц»
13.10 «Уроки выживания»
15.00 , 03.00 Т/х «Детектив ханым»
20.00 «Tele Bingo»
20.25 «Япырай»
21.05 «Лотерея777»
21.05 Х/ф «Эффект колибри»
23.10 «Вспомнить все»
01.30 «Верните хит»
05.00 Жеңіп көр!

7 КАНАЛ
06.00 «Қыздар арасында»
07.00 «Қуырдақ»
07.30 «Гу-гулет»
08.00 «Айнаонлайн»
08.30 М/с
09.00 М/ф
11.10 Сериал «Дудочка крысолова»
15.00 Т/х «Әкесінің баласы»
17.30 «Бастық боламын»
20.30 Скetchком «Q-елі»
21.00 «Лотерея 777 »
21.05 Х\ф «Хоббит. Пустошь Смауга»
00.10 Хф «Эффект коли-бри»
02.10 «Верните хит»
03.00 Т/х «Детектив ханым»
05.00 «Жеңіп көр»

Жексенбі - Воскресенье, 16 маусым

ҚАЗАҚСТАН

06.05 «Қайырлы кеш, Қазақстан!»
07.55 Т/х «Айналайын»
08.35 «Ұлы дала сазы»
09.50, 00.55 «Ақсауыт»
10.15 М\ф
11.00 Т\х «А4»
11.45 К\ф «Үмітінді үзбе»
13.25 Концерт
16.35 К\ф «Жанайқай-2»
18.20, 01.15 «Беу» Ток-шоу
20.00, 02.40 Апта
21.00 КТА
22.35 Концерт
03.40 Көңіл толқыны

КТК
10.15 «Сделано из вторсы-рья»
10.45 «Тарих. Тағдыр. Тұлға»
11.35 «Қызық таймс»
12.50 «Қарақатпен шай»
13.40 «Миллион кімге бұйырады?»
14.30 Концерт
16.20 Т/х «Ғашық жүрек»
19.20 «Кел, шырқайық»
21.00 «Жеті күн»
22.00 Большая неделя
23.00 Кино «Большая игра»
00.35 «Өсем әуен»

АСТАНА
06.00 «Казнет»
06.30, 21.10 Т/х «Таңдауым сен»
07.30, 11.00, 12.00 М\ф
09.30, 11.30 «Монеу тайм»
09.45, 11.45 «Тенгемания»
10.00, 22.10 «Абысындар»
13.10 Концерт «Жұлдыздар

ХАБАР
06.00 «Ұят болмасын»
06.45 Концерт
08.45 Самопознание
09.00 М/с
09.15 Сказка

ӨЗЕКТІ

ОТАНСҮЙГІШТІККЕ ТӘРБИЕЛЕУ – ОРТАҚ МІНДЕТІМІЗ

Егеменді еліміздің болашағы жас ұрпақты шыңдап өсіру, білікті азамат болып қалыптасуын қамтамасыз ету – бүгінгі таңда ең басты мақсат болып табылады. Өйткені еліміздің болашағы жас ұрпақ – ұлттық сана-сезімі оянған, адамгершілігі және рухани ойлау дәрежесі жоғары дамыған, мәдениетті, парасатты, ар-ожданы мол, салауатты, бойында жоғары патриоттық санасы, өз елі үшін мақтаныш сезімі қалыптасқан азамат етіп тәрбиеленуі тиіс. «Отан от басынан басталады» дейді халық даналығы. Демек, бала тәрбиесі – Отан мен ел мүддесі. Бүгінгі өскелең ұрпаққа ғаламдастыру дәуірінде өз халқының төл мәдениеті, тілі мен салт-дәстүрін әр қушының бойына сіңіре отырып, отансүйгіштікке баулу қазіргі тәрбие жүйесінің өзекті мәселесі екені даусыз.

Мектептегі өскелең ұрпақтар – болашақ Қазақстан азаматы. Иmandылық, ізгілік, адамгершілік, елжандылық және де толып жатқан кісілік қасиеттер мектеп қабырғасында қалыптасатыны баршаға аян. Тәуелсіздігіміздің тірегі – білімді әрі саналы, парасатты, жан-жақты мәдениетті, еліміздің еңсесін өркеніетке жетелейтін патриот азаматтар тәрбиелеу мектеп пен ата-ананың ортақ борышы болуға тиіс. Отанға деген сүйіспеншілік, Отан үшін барлық қиындыққа дайын болу – қоғамның дамуын да рухтан-дыратын қайнар бұлақ.

Сондықтан да осы айтылғанды еске-

ре отырып жас ұрпақты Отанын сүюге, ол үшін аянбай қызмет етуге, елжандылық пен ерлікке тәрбиелеу – біздің басты міндетіміз болмақ. Әр оқушы бойына намыс, ар, сүйіспеншілік сезімдерін ұялатып, туған жер табиғаты, ана тілі, салт-дәстүрі, тарихы, ата-бабаларымыздың ерлігі – Отанға деген сезімнің шынайы қайнар көзі екеніне өз іс-әрекеттеріміз, іс-шараларымыз арқылы көз жеткізуіміз қажет. Бір сөзбен айтқанда, жастарды отансүйгіштікке тәрбиелеу баршамыздың ортақ парызымыз.

Ермек ЕҒЕУБЕКОВ,

Талдықорған қалалық сотының төрағасы.

ИГІЛІГІ МОЛ ШАРА

Елбасымыз Н.Ә. Назарбаевтың Ауған соғысы туралы: «Ауған соғысында қыруар қаржы шығардық, мыңдаған өмір қиылды, бәрі бір Кеңес әскерлеріне бұл елді тастап шығуға тура келді. Халық үшін бұдан асқан қасірет бар ма?» – деген ойлы сөз бар. Расында, бұл соғыс жайлы шындық талай жылдар бойы тұмшаланып келді. Тек еліміз Тәуелсіздік алғаннан кейін ғана ақиқаттың беті ашылды. Талай шаңырақты шайқалтып, мыңдаған адамды қыршынан қиған Ауған жеріндегі ұрыс даласынан Кеңес әскерлерінің шығарылғанына биыл 30 жыл толды. Соның аясында Тоғызбұлақ орта мектебінде ауған соғысы ардагерлерімен кездесу өтті.

Қазіргі Байғабылұлы атындағы орта мектепте Еңбекшіқазақ ауданының аудан, облыс, республикаға танымал алғашқы әскери дайындық пәнінің ардагер ұстазы, запастағы капитан Алжанбай Әсет Көшербайұлының ұйымдастыруымен, мектеп директоры Құсайынов Ернат Избасарұлының бастаған мектеп әкімшілігінің қолдауымен Алматы қаласынан, Талғар, Еңбекшіқазақ ауданынан, Шелек ауы-

лынан арнайы шақырылған, оқ пен оттан аман-есен оралған

Ауған соғысының ардагерлерімен бірге кездесу ұйымдастырылды. Кездесу Ауған соғысында қаза тапқан жауынгерлерді бір минуттық үнсіздікпен еске алудан басталды. Ардагер ағалар әрқайсысы өздері

туралы соғыста бастарынан өткен қиындықтарды, қазақ жігіттерінің ерліктерін, батырлықтарын сөз ете отырып, шет жерде танысқан қарулас достарымен кездесіп тұратындарын, соғыста жарақат алып келсе де мойымай кездесуге баратындарын айты және араларының сиреп бара жатқандарын да жасырмады. Ауылымыздың азаматы, әскери патриоттық тақырыпта кездесулер ұйымдастырып, насихаттап жүрген Алжанбай Әсет Көшербайұлы, Ауған соғысына қатысқан ардагерлер Акиф Идаятулы, Алдун Исламов, Қуаныш Алғабаев, Руслан Әшекеевтер оқушылардың қойған сұрақтарына нақты жауаптар берді. Сөз арасында оқушылар, ұстаздар дайындаған шағын әскери патриоттық өндер де айтылды.

Кездесуді қорыта келгенде, ардагерлер мектеп директорының тәрбие ісі жөніндегі орынбасары Болат Қытайбайұлына, кездесуге қатысқан ұстаз, оқушылардың ықылас пейілдеріне алғыс білдірді.

Алдун ИСЛАМОВ,
Ауған соғысының ардагері.
Шелек ауылы.

ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫМЫЗ!

КӨП БОЛЫП КҮРЕСЕЙІК

Халықаралық сарапшылардың жасаған мәлімдемесіне қарағанда 2020 жылы Қазақстан жемқорлық көрсеткіштері ең төмен 60 мемлекеттің құрамына өнуі тиіс. Ал, аталған мақсатқа жету жолында біз қандай жұмыстар жасауымыз керек десек, бұл тұрғыда өткенге көз салмай тағы болмайды. Мәселен, елімізде тәуелсіздік алған жылдары «Ұйымдасқан нысандағы қылмыс пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы күресті қулайту жөніндегі шаралар туралы» Жарлыққа қол қойды. Сонымен қатар ТМД елдері ішінде бірінші болып сыбайлас жемқорлық қылмысына қарсы күрес жөніндегі арнайы орган құрылды.

Содан бері заман ағымына сай сыбайлас жемқорлықпен күрес бағытында жаңа талаптар қойылып, тың шаралар атқаруда. Мысалы, елімізде сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес саласында атап айтарлықтай құқықтық база қалыптасты. Саладағы нормативтік-құқықтық базаға өзгерістер енгізіліп, оның түрлі қосымшалармен толықтырылуы «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» заңды халықаралық стандарттарға жақындата түсті.

Әлеуметтік зерттеулер сауалнама жүргізілген респонденттердің басым көпшілігі мемлекеттік қызметтерде сыбайлас жемқорлық көріністерімен кездесетінін байқатады. Соның алдын алу мақсатында елімізде тиімді қадамдар жасалуда. Елімізде құқықтық сананы тәрбиелеуге ерекше назар аударылуда. Бұл тұрғыда бұқаралық ақпарат құралдарының маңызы мен мүмкіндігі зор екенін айта кеткен жөн. Мемлекет басшысының алға қойған міндеттерін іске асыру, сондай-ақ, сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес саласындағы барлық мүдделі күштердің бірлесіп жұмыс істеуі елімізді өркендетуге және азаматтарымыздың әлауқатын арттыруға мүмкіндік береді

Елбасының Жарлығымен қазір бағыныштыларының сыбайластық әрекет жасағандары үшін басшының жауаптылығы туралы мәселе қойылып отыр. Мұның өзі, сөз жоқ, сыбайластықпен күресте қолданылып жүрген мемлекеттік механизмдегі маңызды да басты элементтерінің бірі болып табылады. Сонымен қатар, Жарлықта сыбайластықпен күресте бірқатар сапалық жаңа шаралар қарастырылған. Мемлекеттік қызметкердің өзіне белгілі болған сыбайластық құқық бұзушылық оқиғалары туралы хабарлау міндеті енгізіліп, сыбайластыққа қарсы әрекет шаралары жасалған.

Нұри ОМАРБЕКОВ,
Алматы облысының мамандандырылған
ауданаралық экономикалық сотының
судьясы.

САЯБАҚТАР ШЕРУІ

«Саябақтар шеруі – 2019» дүниежүзілік табиғатты қорғау экологиялық акциясы аясында «Табиғатты аялайық, болашаққа сақтайық» атты ұранмен «Алтынемел» мемлекеттік ұлттық табиғи паркінде «Таза жағалау» экологиялық шарасы өткізілді.

ТАБИҒАТТЫ АЯЛАЙЫҚ

«Таза жағалау» атты шара өзендерді ластау мәселелеріне балалар мен ересектердің назарын аудару, экологиялық мәдениетті қалыптастыруға жәрдемдесу, су нысандарын және орман қорларының жағдайларын жақсарту, қоршаған ортаға қамқорлық, оны сақтап қалуға барша халықтың жауапкершілігін арттыру,

экологиялық тәрбие беру, табиғатты қорғау іс-шаралары арқылы барша халықты қоғамдық белсенділікке және табиғатты құрметтеуге шақыру мақсатында ұйымдастырылды.

Іс-шара барысында №1 және №2 телім аумақтары, Қапшағай су қоймасының, Іле өзені жағалауының 80-126 км аралығы мен «Бесшатыр» сақ қорғандарының айналасын тазарту жұмыстары жүргізілді. Іс-шараға І. Жансүгіров атындағы Жетісу мемлекеттік университетінің экология және география факультетінің 1-3 курс студенттері мен оқытушылары және Талдықорған агротехникалық колледжінің экология және табиғатты қорғау мамандығының 2-3 курс студенттері мен оқытушылары, «Алтынемел» МҰТП мемлекеттік инспекторлары және «Тұран ТВ» ЖШС қызметкерлері қатысты.

Д. БАЗАРБЕКОВ,
«Алтынемел» МҰТП №2 телім бастығы.

КӘСІПТІК БІЛІМ

Қазіргі таңда елімізде техникалық және кәсіптік білім беруге қазіргі уақытта ел көлемінде айрықша мән беріліп отыр. Кәсіптік-техникалық білімнің бәсекеге лайық ілгерілеп дамуы мемлекет, бизнес құрылымдарының және азаматтардың әлеуметтік жағдайына орасан серпін берері сөзсіз.

«БІЛІМ. КӘСІП. ТАБЫС» – ҮЛКЕН ҮШ ҚАДАМ

Кәсіптік білім жастарымыздың мамандық таңдауы үшін қажетті өрісті қамтамасыз етуге, ал ересек тұрғындар үшін олардың жаңа жоспарлы іспен айналысуына, кәсіби шеберлігін жетілдіруіне бейімделген. Қазіргі жастардың кәсіптік білімге деген қызығушылықтарының арта бастағанын байқаймыз. Оған дәлел, Талдықорған гуманитарлық-техникалық колледжінде «Жиһаз жинақтаушы», «Ағаш ұстасы» мамандықтарының оқытылуы және сол мамандықтарда оқитын білім алушылардың кәсіптік білімге деген қызығушылығы.

Қазіргі білім беру жүйесінің мақсаты – бәсекеге қабілетті маман дайындау. Ал білім алушыларды колледжде аталған мамандықтар бойынша оқытудың мақсаты – ағаштың қасиеттерін, механикалық өңдеу және өрлеу әдістерін, әртүрлі өндіріс жабдықтарын ретімен оқытып үйрете отырып, ағаш өңдеу саласында ағаш шикізатын тиімді және кешенді пайдалануды алдын ала қарастыратын, технологиялық үрдістерді жоспарлауды және жобалауды, өнімді өңдеу мен өндірудің алдыңғы қатарлы жаңа тәсілдерін дөйектей білетін білікті мамандар қалыптастыру.

Ағаш ұстасы мамандығы қазіргі заманда да кеңінен таралған мамандықтардың бірі. Терезе және есік блоктары, терезе мен есік маңдайшалары, жиектемелері тағы да басқа ағаш бұйымдарын жасау – ағаш ұстасының жұмысы.

Жиһаз өндірісі – экономикаға серпін беретін салалардың бірі. Қазіргі уақытта жиһаз саудасы бойынша нарықтың 70-80

пайызы отандық өнімдерге тиесілі екен. Осылайша, өзіміздің өндіріс шетелдік тауарлардан артық болмаса да, кем емес екенін дәлелдейді.

Кәсіпкерлер бұл саланың ілгерілеуі – қарапайым халық үшін тиімді екенін айтады. Мәселен, 2016 жылы Қазақстан 5 млн доллардың жиһазын сыртқа сатқан. Тиісінше, импорттық ахуал екі есеге төмендеген. «Бұл Қазақстанда жиһаз өндірісінің кәдімгідей қарқын алып келе жатқанын көрсетеді. Біздің жиһаз өндірушілер халықаралық талаптарға сай өнім жасайды. Сол себепті, колледждегі «Жиһаз жинақтаушы», «Ағаш ұстасы» мамандықтары бойынша білім беру жүйесі ағаш өңдеу бойынша инженер-технологтың заманауи деңгейі тек жақсы теориялық дайындықты ғана емес, отандық және шетелдік өндірістік технологиялар бойынша терең білімді, өз өнімдерін өткізу мүмкіндіктерін қарастырады.

Қорыта айтқанда, кәсіби даярлықта әрбір кәсіптік оқу пәнінің білім мазмұны мен әдістемелік жүйесі негізінде жеке тұлғаға қойылатын кәсіби деңгейін, нәтижеге бағытталған сауаттылық шешімін табу керек. Өйткені кәсіби даярлықта педагогке қажетті кәсіби құзыреттіліктерді толыққанды меңгерген оқытушы, студентті оқытуда, білім алу нәтижесіндегі құзыреттіліктерді сапалы меңгерте алатыны сөзсіз.

Е. БАРСАЕВ,
Талдықорған гуманитарлық-техникалық колледжінің өндірістік оқыту шебері.

Өтенай ауылдық №5 кітапхана филиалында «Жаһандық тіршілік көзін қорғау күні» қарсаңында «Экологияны сақтау – болашақ кепілі» атты әңгіме сағаты өтті. Кітапханашылар балаларға «Экологтар күні» туралы мәлімет берді.

ЭКОЛОГИЯНЫ САҚТАУ - БОЛАШАҚ КЕПІЛІ

Кітапханашы Г. Сейлханова өз сөзінде: «Халықаралық қоршаған ортаны қорғау күні БҰҰ-ның шешімімен 5 маусым күні белгіленген. Бұл күні қоршаған ортаны қорғауға бағытталған әр түрлі қоғамдық ұйымдармен экология мәселелеріне назар аударады. 1972 жылы Біріккен Ұлттар Ұйымының шешімімен қабылданған бұл қарарға бүгінде әлемнің 150-ден астам мемлекеті қол қойған. Конвенция тізімінде Қазақстан да бар. Сондықтан осы күні ерекше аталмыш датаға орай барлық адамзат баласы табиғатқа мейірімділік

таныту керек», – деп, өзіміз тұрып жатқан аймақтың экологиялық жағдайының бұдан әрі де жақсара түсуіне септігімізді тигізу керектігін айтты.

«Табиғат – ол бізді қоршаған орта: аспан, ай, күн, жұлдыз, ауа, күннің көзі, жылу, өзен, көл, жарық. Табиғат – байлықтың көзі. Табиғат – тіршілік атаулының құтты қоныс мекені, алтын ұя, тал бесігі. Табиғат пен адам біртұтас, бір-бірінен бөліп алып қарауға болмайтын, оны аялап сақтап, қамқорлыққа алу керекті әрқайсымыздан басталуы керек», – деген кітапхана қызметкері А.Нұрсағатова балаларға электронды қазақ үйден «Жыл қарияның еңбекқор әулеті» атты ертегісін қойып берді.

Сонымен қатар шара барысында табиғат туралы жұмбақ жасыру арқылы балалардың ойын кеңейтуге күш салды. «Құмырсқаның илеуін бұзуға болмайды», «Киелі құс – ақуды атауға болмайды» т.б. мысалдар мағынасы түсіндірілді. Табиғат туралы мақал-мәтелдер, жұмбақтар жасырылды.

Г. СЕЙЛХАНОВА,
кітапханашы.

Жалғасы. Басы №20 санда.

III БӨЛІМ

ҮШІНШІ АЙ

МЕНІҢ БІРІНШІ БИЗНЕСІМ

Келесі айда мен екі үлкен қателік жасадым. Антонды киім алуға жіберген күні бір жас жігіттен өте арзан бағаға жап-жақсы смартфон сатып алдым. Қалай қателескенімді... Оның алдында Антонға сенімсіз адамдардан телефон алма деп өзім ескертсем де, ақшасы жоқ екені түрінен көрініп тұрған жас жігіттен арзан бағаға қымбат телефонды сатып алдым.

Антон түс кезінде келді. Үстінде су жаңа киім. Шашын да сәндеп алғызып, жуынып келген сияқты. Бойы тіпті ұзын көрініп, жүзі жайнап тұр. Танымайтын адам көрсе, не бір байдың баласы, не бір әртіс деп ойлап қалатындай. Сірә, сән-салтанат Антонның табиғатына жақын болса керек, көңіл күйі тым көтеріңкі. Өзінің жоғалтып алған бейнесін енді тапқандай.

— Мәссаған! — дедім көрген бойда. — Мына түрімнен дүкеншімін десең, енді саған ешкім сенбейді.

Антон мәз болып күлді. Өмірі інім болса деп армандаушы едім. Осы орысты інімдей көріп кеткенім қалай өзі деп ойлап үлгердім.

Енді бутикті Антонға тапсырып, өз шаруаларыммен кетуге ыңғайландым. Бір сағат бұрын алған қымбат смартфонды да көрсеттім. Антон оны көріп түрі бұзылып кетті:

— Қаншаға алдың? — деп сұрады содан кейін.

— 15-ақ мыңға алдым.

Антон басын шайқады.

— Не болды? — дедім ішім бірнәрсені сезіп.

— Бұндай телефон арзанға келсе, демек ол ұрланған деген сөз ғой. Мен бұндайды алмаймын. Өзің айтып едің ғой алма деп.

Мен қателігімді осы кезде бір-ақ түсіндім. Ұрланған қымбат телефонды сатып алыппын. Бұл телефонды қазір полиция іздеп жүр деген сөз. Енді не істеу керек?

Полицияға хабарласып, осы телефонды байқамай алып қойдық деп айтуға болады. Онда дұрыс полиция қызметкеріне түссек, телефон иесі де табылып, ол кісі бізге сүйінші де беруі мүмкін. Он бес мың теңге шығын көрсек те, абыройымызға зиян тимес еді. Бірақ мен қателік үстіне қателік жасадым. Мүмкін бұл телефон ұрланбаған шығар немесе оны полиция іздеп жатқан жоқ шығар деген ой келді. Полицияға берсем, олар иесіне бердік деп өздері алып қойса қайтемін деп өз-өзімді және алдадым. Сөйтіп Антонға:

— Біраз күтейік. Әзір сатпай тұра тұр. Бір-екі күнде полиция келмесе, көре жатармыз, — дедім. Шешім қабылдамау да — шешім. Яғни, шешім қабылдамау — қате шешім қабылдау деген сөз. Оны кейін түсіндім.

Телефонды сатып алғаным да, оны полицияға хабарламағаным да менің бірінші үлкен қателігім еді. Бұның бәрін бір үлкен қате деп түсінемін. Ал екінші қатені сәл кейінірек жасадым. Неге сонша ақымақ болғанымды өзім де түсінбеймін.

Шілденің 30-ы күні біздің бір ағамыз мерейтой жасап, үй ішімізбен соған бардық. Дулат ағам да келді. Бәрі сол кісіні айналшықтаумен болды. Менің әкем де екі-үш рет Дулат ағаны оңаша алып шығып, сөйлесіп жүрген. Ақыры той біткен соң мені де шақырып алып:

— Мына Дулат көкең жақсы жұмыс бар деп отыр. Дипломына обал болды. Енді жұмыс істегенің дұрыс. Жасап жатқан кәсібіңе де зияны тимейді деп отыр, — деді.

Дулат ағам маған жамия қарады.

— Таңертеңнен кешке дейін жұмыста болсам, кәсібіме кім қарайды? — дедім мен.

— Ол жерде жұмыс бітсе болды, — деді Дулат аға. — Таңертең сегізге келіп, түске дейін істеп кетуіңе де болады. Әйтеуір жұмыс бітуі керек. Мен ертең басқа жаққа ауысып кеттім мүмкін, сондықтан қазір мүмкіндік барда тұрып алғаның дұрыс. Кейін ұнамаса шығып кетуіңе де болады ғой.

Мен ойланп қалдым. Түске дейін осы жұмысты істесем, түстен кейін өз шаруаммен жүрсем. Екеуінен әжептәуір ақша табуға болады. Антон бәрін өзі істей береді. Қазір істеп жүрген жұмыстарымды мықтап кірісsem жарты күнде де үлгеріп отыруға болатын шығар.

— Жарайды, ақылдасыңыздар, — деді Дулат аға. Менің ойланп қалғанымды сезген сияқты.

Оңаша қалған соң әкем мені одан әрі көндіре бастады.

— Қандай жұмыс болса да дипломмен істегендей болмайды, — деді. — Үкіметтің жұмысына ештеңе жетпейді. Істей бер.

Әкемнің түріне қарасам, іштей қатты қуанып тұр екен. Кезінде өзі оқымай қалған соң, өмір бойы жалғыз ұлы қызметкер болса деп армандайтынын білуші едім. Осындай жарты күндік жұмыс болып тұрғанда әкемді де бір қуанып қалайыншы деген ой келді.

Бір жерде жақсы жұмыс істеп жүріп өзінің кәсібін де тәуір дөңгелетіпті деген адамды естідіңіз бе? Мен естіген жоқпын. Бірақ өзім сондай боламын деп ойлادым.

Шынын айтқанда жұмыс өзіме ұнады.

Корпорациядағы жап-жаңа компьютерлерге бағдарлама орнататын, жаңартып отыратын бөлім екен. Бұл жердегі компьютерлерді Жезқазғанның басқа жерінен таба алмайсыз. Мүмкіндігі ең жоғары деген компьютерлер мен ноутбуктар бірінші осы жерге келеді. Бағдарламаларды да жаңасын және заңды әрі ең қымбат нұсқасын алғызады. Әскерге кеткеннен бері бұл салаға жоламай, алыстап қалған едім, енді қайтадан көзім ашыла бастады. Барып кел, шауып келден қол босағанда аға қызметкердің жанына отырып алып бірнәрсе үйренуге тырысамын. Ол жігіт өзі менен бір жас кіші. Дәурен деген жігіт. Миы қатты жұмыс істейді. Мен келген кезде жұмыстағы компьютерлердің барлығын бір-бірімен байланыстыратын жүйе жасап жатыр екен. Мен Дәуреннің жұмыстарына қарап отырып ешқашан ол сияқты бағдарламашы бола алмайтынымды түсіндім. Бірақ корпорация ішіндегі мәдениет, жап-жаңа қымбат компьютерлер, менен әлдеқайда көп білетін мықты адамдар, қымбат жалақы — осының бәрі мені баурап алғандай болды. Мен бірінші айдан бастап бірден 90 000 теңгелік айлыққа іліктім. 90 000 теңге Жезқазған үшін өте көп ақша. Бүтиктен де осындай ақша тапсам, көп ұзамай барлық қажетімді өтеп, үлкен істерді жоспарлай бастауға да болатын еді.

Басында бірге дейін ғана «Қазақмыста» боламын деп ойлап едім. Жоқ, бірде емес, екі-үшке қарай бір-ақ шығатын болдым. Кейде тапсырылған жұмыстарды бітіріп үлгермей қаламын, кейде әлденені қызықтап отырып қаламын. Интернетке кіруге, видеоойындарды ойнауға әуестене бастадым.

Тамыздың 20-ы күні таңертеңгі сағат он бірдің кезінде Антон қоңырау шалды. Әр жағында әлдекімдер келіп, бір телефонды қайтаруын талап етіп тұр екен.

— Ол не телефон? — дедім мен.

— Бағыз өзің 15000 теңгеге сатып алған смартфон, — деп түсіндірді Антон. Ол қайсы еді деп ойланып тұрдым да, бір кезде есіме түсе кетті:

— Оны әлі сатпап па едің?

— Жоқ.

— Енді неғыл дейді андағы адамдар?

— Қайтар деп отыр. Бір ай бұрын ұрлатып алғанбыз дейді.

— Қандай адамдар өзі?

— Екі жігіт пен бір қыз.

— Берші тұтқаны.

Антон телефонды аржақтағы бір жігітке берді.

— Ассаламәлейкум, — дедім мен.

— Уағалейкумассалам.

— Брат, не болып жатыр?

— Анау менің қарындасымның телефоны ғой. Бір ай бұрын сумкасымен қосып ұрлап кеткен. Тыныштықпен қайтара салыңдар.

— Ол телефонды байқамай сатып алып қойған өзім едім. Мен андағы бүтиктің иесімін. Брат, былай болсын. Атың кім?

— Әділет.

— Әділет, менің атым — Еркін. Түстен кейін бүтикке барамын. Сол кезде бәріміз отырып сөйлесейік. Егер рас сендердікі болса, мен сатып алған бағасына қайтарып беруге дайынмын. Былай қарағанда сүйінші ретінде ғой.

— Қайдағы баға, бауырым? Біз полиция шақырып немесе разборка жасап келіп тұрған жоқпыз ғой. Жақсылықпен қайтара қоймайсың ба?!

— Брат, мен қазір жұмыста отырмын. Сағат үште сол жерде кездесейік, жарай ма?

— Жарайды.

Қап. Не деген қырсыққа тап болдым. Жоқ, қырсық емес, өзім бәрін бүлдірген. Дәл қазір барып шешіп тастайтын нәрсе еді, бірақ түске дейін мына жерде отыруым керек. Қарап отырсам, өткен аптада бүтикке бір-ақ рет барыппын. Ана бәле телефонның сатылып-сатылмағанына да мән бермеппін. Тіпті оны ұмытып кетіппін. Не ойлап жүрмін өзі?

Сағат бірге дейін әзер шыдадым. Не істейтінімді өзім білмеймін. Ана телефонды шынында да қайтарып бере салған дұрыс. Бірақ, біріншіден 15 000 далаға кетеді, екіншіден ертең әркім келіп телефонның сұрауы мүмкін. Оның үстіне шынында да ол телефон осы кісілердікі дейтін дәлел жоқ қой?

Түсте шығысымен бүтикке бардым. Антон көңіл күйі жоқ, іштей маған ренжіп отырған да сияқты. Онысы әбден орынды енді. Мен жап-жақсы бастасам да, орта жолдан басқа жұмысқа тұрып, бүтикке қарамай кеттім. Онымен қоймай өзім осындай қиындық тудырдым.

Антон екеуіміз осылай үнсіз отырдық. Сағат үшке он минут қалғанда екі полицияны ертіп әлгі кісілер кіріп келді. Бағана салқын

сөйлескеніме қарап, телефонды қайтармайды деп ойлаған болулары керек.

— Сәлеметсіздер ме? — деп полиция қызметкері ресми түрде амандасты. — Учаскелік инспектор кіші лейтенант Азамат Байқараев. Сіздердің үстеріңізден азаматша Айнагүл арыз жазды. Жоғалған телефонын осы жерден көріпті.

Мен келіп тұрған жігіттер мен Айнагүл деген қызға қарадым. Қабақтарын түйіп алыпты.

— Мен сендерге былай-ақ беретін едім ғой, — дедім ашуым келіп. — Мен бұны байқамай 15 000 теңгеге сатып алдым деп айтытым ғой бағана? Не болды сонша арыз жазып?

— Сен бізден ақша сұрадың ғой, — деді екі жігіттің біреуі.

— Енді мен оны сатып алдым ғой. Оның үстіне ол телефон рас сендердікі ме, жоқ па, оны қайдан білемін? — дедім. Іштеріндегі жалғыз қыз:

— Менде оның қорабы бар, — деп сөмкесінен қорап алып шықты. Расында да осы телефондікі сияқты.

— Енді осыны алып келіп, жай сөйлесуге болмады ма? — дедім тоқтағым келмей.

— Тынышталыңыздар, — деді полиция қызметкері. — Ол телефон қай жерде тұр? Алып шығасыздар ма?

Антонға қарап едім, ол дереу витринадан алып шығып кіші лейтенанттың қолына ұстатты. Ол болса телефонды қосып жатып алдымен маған, содан соң Антонға қарап алды да, басын маған қайта бұрып:

— Сіз Еркінсіз ғой?! Ал мына кісі кім болады? — деп сұрады.

— Антон деген жігіт. Осы жерде сатушы. Бірақ андағы телефонды мен өзім сатып алғанмын. Басым істемей қалғаны ғой... Қымбат телефонды арзан бағаға алып нем бар еді.

Өзін Азамат Байқараев деп таныстырған тәртіп сақшысы телефонды жанындағы сержантына берді де, мені дәлізге қарай оңашалап

алып кетті.

— Телефонды кімнен алғаның есінде жоқ па? — деді сенге көшіп.

— Жоқ. Әйтеуір бір жас бала екенін білемін.

— Рас 15 000 теңгеге алдың ба?

— Иә.

— Мен олардың арызын әлі тіркеген жоқпын. Қазір сен телефонды қайтарып бере сал. Мен оларға сүйінші деп біраз ақша бер дейін. Солай шеше салыңдар. Әйтпесе арты ырың-жырың болып кетеді.

Мен кіші лейтенанттың сөзіне риза болып кеттім. Осыншама шу шығарғаным үшін сауда үйінің иесінен де ұялып, Антоннан да ыңғайсызданып тұр едім. Не де болса енді тезірек шешілсе екен дедім.

Мен барған соң, кіші лейтенант Байқараев екі жігіттің біреуін шақырып алып сөйлесті. Ол сөйлесіп бола берген кезде мен телефонды алып шықтым да, қызға ұсындым:

— Айып етпеңіз, — дедім сыпайылап. — Байқамай алып қойып едік. Әйтпесе әкекіп сатқан адамды ұстатып жіберу керек екен.

Осы кезде кіші лейтенантпен сөйлесіп тұрған жігіт келіп, досының құлағына бірнәрсе сыбырлады. Ол болса қалтасынан 5000 теңге шығарып, маған берді:

— Мынау сүйіншіге! Рақмет көп-көп!

Бес мыңды сүлесөк алдым. Кіші лейтенант пен қонақтарымыз шығып кетті. Сержант іште қалып қойды да, менің жаныма келіп сұраулы жүзбен маған қарады. Не айтқысы келіп тұрғанын түсінбей мен де оған барлай қарадым.

— Жаңағыңды бере сал, — деді сосын ол жан жағына қарап алып.

— Нені?

— Сүйіншіңді. Нені болушы еді.

Мен жағдайды енді түсіндім. Бәсе, кіші лейтенант неге адамгершілік таныта қалды деп едім. Арызды тіркемей, осы жаққа екеу болып келіп, уақыт жоғалтып жүргендері тегін емес екен ғой. Арыз жазғандардан да кемі бір бес мың теңге алған шығар. Мүмкін олар арыз жазбаған да шығар?

Бес мыңды қол алысқан болып тұрып сержантқа ұстаттым. Оң қолын еппен қалтасына салған күйі сержант та шығып кетті.

Ұрланған телефонның оқиғасын әкешешем естіген жоқ. Естісе, тіпті қиын болар еді. Бірақ сол оқиғадан кейін бүтикті жүргізуге құлшынысым тіпті төмендеп кеткенін байқадым. Оның үстіне мен аз барған сайын ол жердегі шаруа да құлдырап бара жатыр. Басында жарты күнде бәрін істеп үлгеремін деп едім, оның бәрі жай қалды. Түкке де үлгермей жүргенімді түсіндім. Тамыз айының 26-сында Антонға 30 000 теңге айлық және 10 000 теңге қосымша сыйақы бердім. Осы айда жалғыз өзі бүтикті сүйрегені үшін. Бүтиктің ақысын төледім. Сонда бар-жоғы 16 000 теңге ғана қалды. Тауар күйінде 80 000 теңгенің үстінде ақша бар. Соңғы айда біздің кері кеткеніміз осының өзінен ал-анық көрініп тұр еді.

Сол күні үйге бардым да, түннің бір уағына дейін ойландым. Тамаққа тәбетім болған жоқ. Ұйқым да келмей қойды. Не істеуім керек?

Не жұмыстан кетуім керек не бүтикті жабуым керек деп шештім. Осылай жүре берсем, екеуім де қатырмаймын. Әрине, жұмыстан шықсам, әке-шешеме ауыр тиеді. Бір-ақ ай істеп, жұмыстан шығып қалыпты деген сөз кімге жеңіл тисін? Мені жұмысқа алғызған Дулат ағам да бұл абырой әпермейді. Демек, әзірше жұмыстан шығуға болмайды. Ең болмаса жарты жылы істеу керек қой.

Сонда бүтикті жабу керек пе? Антонға не бетімді айтамын? Әл-әжептәуір бастап едік, енді аяқ астынан өзгергенім қалай болады?

Қап, жұмысқа бекер тұрған екенмін. Осыны сезіп едім-ау. Неге аяқ астынан өзгеріп қалдым? Бүтиктің жұмысы менсіз-ақ жүре береді деп ойлладым ғой.

Егер бүтикті уақытша жапса, қалай болады? Жаңа жылға дейін осы жұмысты істеп, одан соң үлкен кісілерден рұқсат сұрап, шығып кетсем? Бүтикті қайта ашсам? Мүмкін ол кезде телефон жөндейтін емес, компьютер жөндейтін бүтик ашатын шығармын. Компьютер деген телефоннан әлдеқайда қымбат қой. Оны сату да, жөндеу де көбірек пайда әкеледі. Антон оны да үйреніп кетер еді.

Мен өз-өзімді осы шешімге көндіргендей болдым.

Зачастую наши граждане предпочитают США, Германию, Израиль, Южную Корею и Канаду. По данным комитета статистики, из США в 2018-м вернулись 94 казахстанца, а жить в Штатах остались 328 человек. Казахстанцы чаще едут за границу в поисках высокооплачиваемой работы и доступного образования. Только за прошлый год из страны уехало около 40 тысяч человек. Об этом сообщили в комитете статистики. Интересно, что часть граждан, разочаровавшись, все же возвращаются на родину. Другие же пребывают в раздумьях.

молодежи всех стран. Нешуточная борьба за лучшие умы в мире только набирает обороты, и это время Казахстану надо использовать, чтобы отстоять своих же. От этого зависит, что будет в предпочтении у молодежи – американская мечта или казахстанская действительность.

Причина 1: Деньги и карьера

Причина 2: Образование

Существует еще сотни причин, почему люди покидают Казахстан: кому-то не нравится резко континентальный климат нашей страны, кого-то не устраивает вообще все. Однако остается главный и самый

40 ТЫСЯЧ КАЗАХСТАНЦЕВ УЕХАЛИ ИЗ СТРАНЫ В 2018 ГОДУ

Главные причины, по которой казахстанцы пакут чемоданы, говорят социологи, это намерение улучшить финансовое положение и получить качественное образование. В основном, за лучшей долей из страны уезжают молодые люди, говорящие на казахском языке и мечтающие вернуться домой более успешными. Конечно, главные причины миграции из страны – старые как мир и связаны они с материальными вопросами. Не удивительный факт, потому как для большинства из нас трудно быть патриотом на голодный желудок и без крыши над головой.

Привлекают молодых людей, прежде всего, бесплатные образовательные программы. Чаще всего в Америке, но в последнее время популярность набирают и азиатские страны. Это очень важно, почему? Потому что на сегодняшний день большая часть молодежи в крупных научных центрах за рубежом – в США, Европе и Азии. И эта молодежь должна вернуться. Если государство будет приоритетно выделять именно для науки, я думаю, что не только эта молодежь вернется в нашу страну, но мы сможем вовлечь в орбиту развития науки страны молодежи других стран. Почему? Потому что на сегодняшний день идет конкретная борьба за умы

ПОЧЕМУ ГРАЖДАНЕ КАЗАХСТАНА УЕЗЖАЮТ ИЗ СТРАНЫ? НЕ СЕКРЕТ, ЧТО СОТНИ КАЗАХСТАНЦЕВ ЕЖЕГОДНО ПОКИДАЮТ СТРАНУ, УЕЗЖАЯ ЗА ЛУЧШЕЙ ЖИЗНЬЮ НА ДРУГИЕ БЕРЕГА. МНОЖЕСТВО ЖЕ ДРУГИХ СООТЕЧЕСТВЕННИКОВ ПОСТОЯННО ПОМЫШЛЯЮТ О ПЕРЕЕЗДЕ, ЧТОБЫ ТАМ, ЕСТЕСТВЕННО, УЛУЧШИТЬ УСЛОВИЯ СВОЕГО СУЩЕСТВОВАНИЯ. ЧТО ЖЕ ЗАСТАВЛЯЕТ КАЗАХСТАНЦЕВ В ПОИСКАХ СВОЕЙ МЕЧТЫ ПОКИДАТЬ РОДИНУ?

острый вопрос: считать ли таких людей предателями или даже диссидентами по отношению к отчизне и соплеменникам?

Ведь когда уезжает какой-то специалист за рубеж, он начинает работать на благо другой страны, а свою оставляет в том же зачаточном положении. И если сравнивать страну с семьей, то предается родная семья в угоду чужой семье, где живется лучше и сытнее. Но в такой семье не стать уже родным никогда, если, конечно, усыновление не произошло с пеленок. Но это уже другая история. Безусловно, можно говорить, что мы бежим не от Родины, а от государства. Это от него нам не живется и не имеется в родной земле. Но что есть государство? Это какое-то существо, монстр бюрократии, а все мы с вами, народ, население, жители РК. И мы сами творим и отвечаем за то общество, в котором живем. Сами решаем, давать взятки или нет, мусорить на улице, соблюдать ПДД, использовать знакомства при устройстве на работу и т.п. Решаем возвращаться после учебы за рубежом в страну и поднимать ее или остаться в сытой и комфортной отдаленности.

Куда мы бежим и - самое главное - от кого? Хочется верить, что у нас граждан РК еще осталась связь с Родиной, и что все мы сделаем правильный выбор...

А. МУРАТКЫЗЫ.

КАКИЕ КОМИССИИ ЗАПРЕЩЕНО ВЗИМАТЬ БАНКАМ

По инициативе Национального банка в законодательство РК были внесены изменения, запрещающие взимание банками отдельных видов комиссий при кредитовании физических лиц, которые вступили в силу с 2019 года. Запрет будет распространяться на договоры банковского займа, которые будут заключены с марта 2019 года.

Так, с целью сокращения взимания банками второго уровня комиссий ежемесячно Нацбанк запретил устанавливать и взимать комиссии за ведение банковского счета, связанного с выдачей и обслуживанием займа, а также за зачисление (выдачу) займа на банковский счет по договору банковского займа, заключаемым с физическими лицами на приобретение товаров, работ и услуг, не связанных с осуществлением предпринимательской деятельности.

По сообщениям Нацбанка, с 2019 года наряду с вознаграждением и неустойкой, банки не вправе требовать выплаты комиссий и иных платежей, связанных с выдачей и обслуживанием займа, начисленных по истечении 180 последовательных календарных дней просрочки по договору ипотечного жилищного займа физического лица, не связанного с предпринимательской деятельностью.

Но здесь, имейте в виду, есть один большой нюанс. Хочу сделать на нём главный акцент. Да, закон с 4 марта запретил банкам взимать комиссию касается только договоров, заключенных по истечении одного месяца со дня введения в действие настоящего закона. Закон принят 21 января, введен в действие 3 февраля. Значит запрет действует с 4 марта. Следовательно, даже

после введения в действие закона банки имели право в договорах устанавливать и взимать комиссию в течение этого месяца – с 3 февраля по 4 марта текущего года.

Кроме того, в текущем году Национальный банк в целях защиты прав заемщиков-физических лиц, получивших ипотечные займы под залог недвижимого имущества, запретил банкам требовать выплату вознаграждения, начисленного по истечении 180 календарных дней просрочки.

Вместе с тем указывается, что вознаграждение, начисленное и уплаченное до введения в действие закона от 21 января 2019 года (т.е. до 03.02.2019 г.) перерасчету не подлежит.

Законом от 2 июля 2018 года комиссии и иные платежи, связанные с выдачей и обслуживанием займа, включены в очередность погашения задолженности по займу.

С 1 февраля 2019 года также вступили в силу изменения, согласно которым банкам в целях информирования заемщиков о размере уплачиваемого вознаграждения предоставляется возможность указывать размер ставки вознаграждения не только в процентах годовых, но и в фиксированной сумме, т.е. в размере конкретной суммы.

**Олег АНИСИМОВ,
судья Талдыкорганского городского
суда.**

28/05/2019 ОО «ҚОС ҚАНАТ ЖЕТИСУ» презентовало проект «Алпамыс идет в школу» стартовавший в рамках Ярмарки социальных идей и проектов, организованной ОЮЛ Гражданским Альянсом Алматинской области.

Идея проекта заключается в создании доступной среды для получения образовательных услуг детей 5-7 лет, которые не посещали детский сад и по причине экономических трудностей семьи не смогли получить дошкольную подготовку в частных образовательных центрах. В рамках предлагаемого проекта будет расширен образовательный центр на базе, которого организованы курсы дошкольной подготовки детей, проживающих в семьях, находящихся в кризисном положении.

Это направление является одобренным для организации. С 23/03/2017 ОО «ҚОС ҚАНАТ ЖЕТИСУ» в целях выполнения общественных работ реализует данный проект. ГУ «Управление занятости и координации социальных программ» из средств городского бюджета оплачивает заработную плату педагогу – дошкольнику, который ведет подготовку детей из малообеспеченных семей, используя индивидуальный метод обучения. Данный проект будет являться полезным опытом для п.Отеная.

Сегодняшние дошкольники – это человеческий капитал будущего Казахстана. Их социальные ресурсы начинают формироваться в самом раннем возрасте и

АЛПАМЫС ИДЕТ В ШКОЛУ

определяются на этом этапе жизненного пути целым рядом факторов: индивидуальными задатками и способностями, семейным окружением и возможностями развития этих задатков по специальным образовательным программам. Все это в совокупности создают фундамент для формирования и успешной личности, свободно ориентирующейся и адаптирующейся к усложняющемуся обществу.

Население Алматинской области имеет разный уровень жизни, что порождает немало серьезных проблем. Городское население имеет больший доступ к социальным институтам (детские сады, музыкальная школа, танцевальные кружки, спортивные секции, языковые центры). Родители из целевых групп, проживающие в поселках не имеют материальной возможности для их оплаты.

Проект охватит 25 детей, проживающих в многодетных семьях, осуществит их полную подготовку к школе и окажет дальнейшее сопровождение в группах продленного дня на период сентябрь – декабрь 2019 года.

Проект осуществляется в партнерстве с ГУ Отделом образования г.Талдыкорган при финансовой поддержке ГУ Управления внутренней политики Алматинской области».

ОО «ҚОС ҚАНАТ ЖЕТИСУ».

ЖИЫН

200-ГЕ ЖУЫҚ КАДЕТ ТҮЛЕКТЕРІ ОҚУ ЖЫЛЫН АЯҚТАДЫ

АЛМАТЫ ОБЛЫСЫ ІШКІ ІСТЕР ДЕПАРТАМЕНТІНДЕ МЕКТЕП ТҮЛЕКТЕРІНЕН ҚҰРАЛҒАН КАДЕТТЕР ЖИЫНЫ ӨТТІ. ОҒАН ДЕПАРТАМЕНТ БАСТЫҒЫ, ПОЛИЦИЯ ГЕНЕРАЛ-МАЙОРЫ М.ҰРЫМХАНОВ, АРДАГЕР МИЛИЦИЯ ГЕНЕРАЛ-МАЙОРЫ С.АСЫЛ-КЕНЕЙ, ӘУЕ КЕҢІСТІГІНІҢ ГЕНЕРАЛ-МАЙОРЫ, КОСМОНАВТ А.АЙЫМБЕТОВ ПЕН ҚҰҚЫҚ ҚОРҒАУ САЛАСЫНДА ҚЫЗМЕТ АТҚАРҒАН АРДАГЕРЛЕР, МЕКТЕП ДИРЕКТОРЛАРЫ, ПОЛИЦИЯ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІ ҚАТЫСТЫ.

маңызды жолды таңдап тұрсыздар. Мен сіздердің мақсаттарыңызға қол жеткізетіндеріңізге сенемін. Арман-мақсаттарыңызға жеті жолында өздеріңе сәттілік және жақындарыңызға амандық тілеймін».

Құттықтау сөздерден соң аудан, қалалардан келген жас кадеттіктер сап түзеп, дәріс беруші тәлімгерлердің бұйрықтарын бұлжытпай орындады. Жас буындар қазірдің өзінде әскери тәлім-тәрбиеге машықтанып, қару ұстауды игергендері көптің көңілінен шықты. Сондай-ақ, полиция қызметкерлері жас кадеттіктерге иісшіл иттермен жұмыс жасайтын полиция қызметкерлерінің істерімен

болашағы сіздердің қолдарыңызда. Алға қойған жоспарларыңыз іске асып, тілектеріңіз орындалсын. Сіздерге мықты денсаулық, жұмыста табыс және отбасылық бақыт тілеймін.

Ардагер полиция генерал-майоры Сағымжан Байбопұлы:

– Құрметті де қадірлі қонақтар, ұстаздар, ардагерлер және де мына біздің алдымызда тұрған жасөспірім кадет оқушылары. Сіздерді биылғы жылғы оқуларыңызды өте жақсы бітірулеріңізбен құттықтаймын. Міне бүгін өздеріңізден тәлім мен тәрбиенің нәтижесін көріп тұрмыз. Қандай керемет, оқу-тоқу ісі шындалумен ұштасуда. Сіздер болашаққа бағыт алып барасыз-

дар. Сондықтан, біздер ардагерлер, сіздерді қошеметтейміз және құптаймыз.

Бұдан кейін ғарыш кеңістігін бағындырған қаһарман, қазақтың батыр ұлы Айдын Аханұлы Айымбетов кадет түлектеріне жылы лебізін білдірді:

– Құрметті кадеттер, тәлімгерлер, полиция қызметкерлері, ардагерлер сіздерді осы салтанатты іс-шарамен құттықтаймын. Құрметті кадеттер, жастар – Қазақстанның болашағы. Сіздер жауапты, әрі

және жауынгерлік даярлықтан өткен «Омон» сарбаздарының қылмыскерлерімен арпалысудағы жанкештіліктерін көрсетті. Айтулы шарадан соң, департаменттің акт залында кадеттіктердің жыл бойы оқуда, мектептің қоғамдық өмірінде белсенділік танытып, озат атанғандары «Алғыс хатқа» және бағалы сыйлықтарға ие болса, түлектерге әскери даярлықтан дәріс берген әскери тәлімгерлер (военрук) «Алғыс хатпен» және «Қазақстан патриоты» төс белгісімен марапатталды.

Айтақын МҰХАМАДИ.

«Жақсының жақсылығын айт нұры тасысын» демей ме? Осы орайда біздің жетісулық жігіттеріміздің өзге мемлекет төрінде қазақтың туын желбіреткені жайлы сөз қылғымыз келіп отыр.

Осы жылдың 16-18 мамыры аралығында Ресей мемлекеті Башқұртстан Республикасы Уфа қаласында Еуразия ойындарының аясында жасөспірімдер арасында жекпе-жек сайысынан Азия чемпионатынан жолдама алған спортшылар қатысып, бақтарын сынаған болатын. Олардың арасында Алматы облысының спортшыла-

ры өз өнерлерін көрсетуге мүмкіндік алып, өзге елде ұлт намысын абыроймен қорғады. Атап айтсақ, Сарқан ауданы Көктерек ауылының спортшысы Төлеухан Досжан 50 келі салмақ дәрежесінде шығып, алғашқы кездесулерде Ресей мемлекетінің спортшыларын жеңген болса, Қырғызстан мемлекетінің спортшысына есе беріп, Азия чемпионатының күміс жүлдегері атанды. Ал Талдықорған қаласы СДЮСШ – 1 спорт мектебінің спортшысы 60 келі салмақ дәрежесінде бақ сынаған Төлегенов Дияс бірінші Ресей мемлекетінің спортшысынан басым түсіп, дағыстандық спортшы-

ЖЕТІСУЛЫҚ ӨРЕНДЕР КӨК ТУДЫ ЖЕЛЫРЕТТІ

Иә, күнделікті өмірде спортты сүйетін жандар көп. Әркімнің санасындағы спорт ұғымы сан алуан. Расында да, көпшілікті ұлтты мен жеріне, тілі мен дініне бөлмей өзіне ынтызар етер спорт құдіреті жоғары. Бәріміз білетіндей, «Спорт – денсаулық кепілі». Бастысы, талғампаз, төкөппер өнерге шексіз беріліп, адалдық танытсаң берері мол – сиқырлы әлем.

дан жеңіліп, қола жүлдені қанағат тұтты.

Бұл жас өрендердің бағындырар шырдары әлі де алда. Халқы қолдау көрсетіп әрдайым дем беріп отыратын болса тек Азия емес, әлемдік аренадан да көк туды желбірететіні мен сенімдімін.

Спорт туралы әркімнің өз пікірі бар екені анық. Бірақ біздің байлам осындай. Өзіміздің жетістіктер мен көрсеткіштер арқылы өзге жастарға үлгі болу. «Шынықсаң – шымыр боласың» демекші, кез келген арманның орындалатынын айтқым келеді. Тек дұрыс бағыт

пен әрдайым алға жетелеп отыратын анық мақсатыңыз болсын.

Жандос КАЛИМОЛДИНОВ, Көктерек ауылдық округінің жастар ісі жөніндегі әдіскер нұсқаушысы, БПҰ мүшесі.

САНДЫҚТАҒЫ СӨЗ

Ғадат, ғадет – әдет.
Ғадиса – әдиса, таңғажайып оқиға, хикая;
сөз.
Ғаділ – әділ, турашыл.
Ғажам – арабтардан басқа халық, бөтен ел.
Ғазым – алып, әсем, тамаша; ұлы, атақты.
Ғайыр – үлкен, кең, байтақ.
Ғали – жоғары, ұлы, атақты.
Ғалла – астық.
Ғамкүн – қамкөңіл, қайғылы.
Ғапыл – тосын, тез, өткінші; өкіну.
Ғар – үңгір.
Ғарабат – таңғажайып, оғаштық, ағаттық; жат ел, алыс жер.

ТӘМСІЛ

Өзіне қатысы жоқ
іске қилігудің соңы

Фермада ауырып қалған жылқыны көрген мал дәрігері:
– Егер таңертең орнынан тұра алмаса, арам қатпай тұрғанда сойып алу керек, – дейді.
Таң атты. Жылқы сол күйі орнынан тұра алмады. Жанында жатқан қой:
– Тұр енді, әйтпесе құрбан боласың, – деді қарап жатпай.
Жылқы орнынан қарғып тұрды. Мал дәрігері:
– Міне, ғажап! Мұны атап өту керек. Осындай қуанышты жай үшін қойды сойсақ болады...

Түйін: мұрны сыймайтын жерге басын сұғып, өзі қатысы жоқ іске қиліккеннің ақыры осындай болады.

«АЛАТАУ» - ХАЛЫҚҚА ЕҢ ЖАҚЫН БАСЫЛЫМ

ЖАЗЫЛУ БАҒАСЫ:

РЕДАКЦИЯ АРҚЫЛЫ

3 айға – 600 теңге.

6 айға – 1200 теңге.

ОБЛЫСТЫҚ БАҒЫНЫСТАҒЫ

КАЛАЛАР ҮШІН

3 айға – 858, 63 теңге.

6 айға – 1717, 26

АУЫЛ ТҰРҒЫНДАРЫНА

3 айға – 914, 49 теңге.

6 айға – 1828, 98 теңге.

ЦЕНА ПОДПИСКИ:

С РЕДАКЦИИ

3 месяца – 600 тенге.

6 месяцев – 1200 тенге.

ДЛЯ ГОРОДА

НЕОБЛАСТНОГО ЗНАЧЕНИЯ

3 месяца – 858, 63 тенге.

6 месяцев – 1717, 26 тенге.

ДЛЯ СЕЛЬСКОГО

НАСЕЛЕНИЯ

3 месяца – 914, 49 тенге.

6 месяцев – 1828, 98 тенге.

Индекс: 16534

БҮЙРЕК АУРУЫНЫҢ БАСТЫ БЕЛГІЛЕРІ

Бүйрек – адам ағзасындағы ең маңызды мүшенің бірі. Әсіресе әйелдер қауымы үшін маңыздылығы өте зор. Себебі әйел адамның денсаулығы, сұлулығы мен сымбаттылығының басты кепілі. Сондықтан да бүйрек жұмысының нашарлауы, оның әлсіздігі әйел ағзасындағы түрлі дерттерден хабар береді. Осыған байланысты аурудың алдын алуға мүмкіншілік те туады. Назарларыңызға аурудың алты белгісін ұсынамыз.

1. Бүйрек әлсіздігінен бет, аяқ-қол, көздің айналасы ісіп кетеді. Бүйрек ағзадағы суды реттейтіндіктен, оның жұмысы бұзылса, қан айналымы нашарлайды. Мұны ретке келтірудің оңай шешімі ұйқы алдында суды аз мөлшерде ішіп, белге арналған жаттығу жасау.
2. Әйелдердің тез тоңу себебі бүйрек әлсіздігінен болады. Мұндай құбылысты жеңу үшін тамақтану рационын қадағалап, қой еті, сиыр еті, ащы бұрыш, пияз, зімбір секілді азықтарды көбірек пайдаланған жөн.
3. Бүйрек әлсіздігі әйелдің жыныстық қарым-қатынасқа қызығушылығын төмендетіп, небепсіз ашуланып климакс тым ерте басталуына әсер етеді. Сонымен қатар бүйрегі әлсіз адамдар тез қартайды.

Ал мұның алын алу үшін түрлі емдік шараларды пайдаланып, жеңіл жаттығу түрлерін жасаған дұрыс.

4. Бастың ауруы, ұйқының бұзылуы, мидың шаршауы, ойдың үнемі бөлініп кетуі де бүйрек әлсіздігінен болады. Ағзадағы мұндай өзгерістерді жеңу үшін қаздың етін, саңырауқұлақ, жүзімді үнемі пайдалану керек.

5. Бүйрек әлсіздігінен әйелдердің ішкі секреция жүйесі әлсіреп, бүйрек үсті безінен адреналин бөлінуі азайып, денедегі зат алмасу процесі бұзылады. Ол артық май жиналуына себеп болады. Оған қарсы тұру үшін алақанды бір-біріне ысқылап, жылы күйінде бүйрекке басу. Мұны күніне бірнеше рет қайталаған жөн. Сонымен қоса қаз, қоян, балық еті секілді азықтарды көп тұтынған дұрыс.

6. Бүйрек әлсіздігінен қан қысымы артады. Мұндай белгілер байқалысымен, аурудың алдын алып, дәрігерге көрініп, емдік шаралар қолданбаса, бүйрек істен шығып, өмірге қауіп төндіруі мүмкін. Өз денсаулығыңыз – өз қолыңызда.

ТАҢҒАЖАЙЫП

ҰЛЫ ҚҰПИЯЛАР ТӨРТТІГІ

Жоғалған Атлантида

Жер бетінен жоғалып кеткен Атлантида туралы аңыз көп. Бүгінге дейін ең ежелгі әрі қызықты құпия осы Атлантида шығар. Бұл ел цунамидің немесе жер сілкінісі кезінде су астында қалған деген дерек бар. Грек данагөйі Платон оны Гибралтар бұғазына жақын маңдағы үлкен арал етіп сипаттайды. Зәулім ғимараттары бар дамыған мекенде Посейдон құдайының шіркеуі бар делінген.

Оның бар-жоғын білушілер мыңдап табылғанымен, ешқандай да дәлел әлі күнге кездеспеген. Тарихшылардың Оңтүстік Америкада, Грек аралдарында немесе Антарктика тұстарында орналасуы керек деген болжамының күлі көкке ұшты.

Құпия саз

Солтүстік Еуропада табылған саз-балшық көлінен адамдардың денесі табылған. Саз ежелгі адамдардың денесінің бұзылмауына әсер еткен. Табылған денелер тас ғасырының адамдары деген болжам айтылды. Бұдан басқа, ғалымдар олардың өлтірілгенін айтып, мәлімет жасаған. Археологтар бұл адамдарды өз кезінде құрбан шалған немесе жазалау шараларынан қаза болғанын айтады.

Бірақ мыңдаған өліктердің құпиясы әлі де ашылмай келеді. Айта кетсек, дәл осындай мүрдeler Ирландия, Англия, Германия, Дания, Нидерландия елдерінен табылған.

Стоунхендж

Стоунхендж тастары б.з.д. 2500-3000 жылдарда Солсбери төбелерінде салынған. Бұл жерде салмағы 6 тоннадан асатын көптеген тас табылған. Олар арнайы түзіліп қойылған. Олар неолит дәуірінің адамдарының құрылысы болуы мүмкін дейді ғалымдар. Бұл тастардың не үшін салынғаны әлі күнге дейін белгісіз болып келеді. Кейбіреулер мұны мұзды қозғалыстың нәтижесі дейді. Ал енді біреулер оны өзге ғаламның мақұлықтары жасаған деген сенімде. Емдік қасиеті бар деген болжам да ара-тұра айтылады екен. Ең көп қолдау тапқан теория – мола болған. Себебі бұл жерде 2008 жылы адамдардың қаңқа-сүйектері табылған. Ал олардың жасы неолит дәуірімен теңескен-мыс.

Артур король

Артур туралы аңыз: тасқа қадалған қылыш, адал дос Мерлин сияқты аңызға қатысты дүниелердің барлығы да дәлелденбеген. Қайбір деректерде Артур королінің ойдан шығарылған кейіпкер екені айтылады. Осы тұжырымды қолдаушылар аңызды ағылшын жауынгерлерінің рухын көтеріп, жігерлендіру үшін ғана ойлап табылған дейді. Жауабы нақтыланбаған мәселе әлі де өзектілігінен айырылмай келеді. Аңыздарда оның сакстарды жеңіп, Англия, Исландия, Норвегия және Галлиялар елін құрғаны жайлы сөз болады. Оның өмірде болғанын растайтын да бір топ ғалымдардың барлығы мәселені одан бетер ушықтыра түседі.

Деректер интернет желісінен алынды

Редакция алқасының төрағасы - ЫРЫМ КЕНЕНБАЙ

Баспахана директоры
Бақберген ТҮКІБАЕВ

Редакция алқасы:

Шынар ЖЕҢІСҚЫЗЫ — редактордың орынбасары
Гүлназ ЕРДАУЛЕТОВА — тілші
Данагүл БЕРЕКЕТ — тілші
Ақбаян АҚЫБАЕВА — тілші

Бас редактор
Айтақын БҰЛҒАҚОВ

Кезекші редактор: Г. ЕРДАУЛЕТОВА.

Алатау

Газет Қазақстан Республикасы
Мәдениет және ақпарат
министрлігінде
2007 жылғы 27 тамызда тіркеліп,
№ 8639-Г куәлігі берілген.

Газет аптасына бір рет, жұма күні шығады.
Жарияланған мақала авторларының пікірлері
редакция көзқарасын білдірмейді.
Жарнама мен хабарландырулардың мазмұны
мен мәтініне жарнама беруші жауапты.

Газет Талдықорған қаласы, Қабанбай батыр көшесі, 32 үйде
"Алматы-Болашақ" АҚ филиалы
"Офсет" баспаханасында басылады.

Редакция мекенжайы: 040000, Талдықорған қаласы,
Қабанбай батыр көшесі, 32-үй, екінші қабат.

Телефондары: 8(7282) 41-11-70, 41-11-42; факс: 41-09-29
E-mail: alatau_offset@mail.ru
E-mail: www.alatau.kz@mail.ru

Газет 07. 08. 2001 жылдан бастап шығады.

Таралымы 8098
Тапсырыс №766

Индекс 15534

Құрылтайшы
"АЛМАТЫ-БОЛАШАҚ" АҚ